

TAIKA, BET KOKIA?

GALIMAS WASHINGTONO-HANOJAUS 'KONTAKTO' ISPLĖTIMAS Į PILNAS DERYBAS NETURĖTŲ SUKELTI BAIMES. — AMERIKIEČIAI SAVO RANKOSE DAR TURI KOZIRIUS, KURIŲ NEPAJĖGĖ ISMUŠTI NEI RIAUSĖS, NEI 'LIBERALŲ' PRANAŠAVIMAI.

VYTAUTAS MESKAUSKAS

Yra duomenų manyti, kad šiaurinis Vietnamas būtų ieškojęs 'kontakto' su Washingtonu ir tuo atveju, jei prezidentas nebūtų sustabdęs šiaurinio Vietnamo bombardavimo virš 20 paralelės (vėliau bombardavimas buvo sustabdytas virš 19 paralelės). Mat, komunistų karinė situacija po vadinamos 'Tet' ofensyvos buvo gerokai pašlijusi, o nuotaikos pačioje Amerikoje nėra visai tokios, kokių jie tikėjosi.

Kalbant apie tas nuotakas, reikia pastebėti, kad dr. M.L. Kingo nužudymas buvo nemažas smūgis, kurį nepaisant pirminės isterijos, kraštas pergyveno gana santūriai. Kilusios riaušės amerikiečių daugumą

privertė dar kartą pergalvoti visą situaciją ir pasidaryti kai kurių išvadų. Tiesa, iš vyriausybės pusės buvo paneigta bet kokia konspiracija iš JAV prieš pusės, nes tam neturima jokių įrodymų, tačiau, antra vertus, tos riaušės nebuvo kilusios iš negrų skurdo ir vargo, kaip kad bandoma įrodinėti iš liberalinių sluoksnių. Tokioje Chicagoje, suėmus 1.800 neramumų kėlėjų ir vagių, pas juos rasta net 85.000 dolerių. Suaugusieji paprastai turėjo tarp 300 ir 400 šimtų, paaugliai keliasdešimt dolerių! Iš kur tie pinigai? Maža dalis buvopavogta, kiti arba gauti už riaušių kėlimą arba uždirbti vadinamu "padoriu keliu". Daugelis riaušinių (ir net užmuštųjų tarpe) turėjo gerai apmokamus darbus. Galimas daiktas, kad didelė dalis jų prisidėjo prie plėšimų, nenorint praleisti progos kiek praturtėti. Iš krautuvių buvo griežiamas ne bet kas, bet buvo pasirenkama, žiūrima firmų ir kainų!

Daugiau negu gatvės vandalai, Jungtinėm Amerikos Valstybėm kenkia Vietnamo karo atveju. Jų elitai. Toks John K. Galbraith, ekonomijos profesorius ir populiarus autorius, liberalų laikomas kone geniju, vasario 15 d. viešai pareiškė ir AP agentūra tai paskelbė visam pasauliui: "Anything that can effectively be called government in South Vietnam will disappear within the next few weeks, and about the same time span will bring the effective dissolution of South Vietnamese Army". (Viskas, kas gali būti pavadinta Pietų Vietnamo vyriausybe, pranyks per keletą savaičių,

per tą patį laiką pakriks ir Pietų Vietnamo armija).

Nuo to pranašavimo praėjo ne kelios savaitės, bet jau pora mėnesių ir faktai yra tokie, kad amerikiečiai ir pietų vietnamiečiai perėjo ofensyvon. Khe Sahn nebuvo komunistų paimitas ir jų patirti nuostoliai dar kartą įrodė, kad jie negali stoti atviro kovon su amerikiečiais. Iš viso, per visą apgulimą, kelios komunistų divizijos, apsupusios tą marių postą, nė vieną dieną per 24 valandas nepajėgė tiek paleisti savo visų rūšių ginklų šūvių, kiek viena amerikiečių divizija per 1/2 valandos. Tai reiškia, kad amerikiečių bombardavimas šiaurinio Vietnamo ir komunistų pozicijų Pietų Vietname buvo sėkmingas ir reikalingas, nes neleido pristatyti pakankamai puolimui amunicijos. (Prie Khe Sahn bombardavimo iššaukė per 5.000 antrinių sprogimų, t.y. sutelktos amunicijos sunaikinimo. Tai turbūt geriausiai nušviečia, kodėl Hanojus taip nori bombardavimo sustabdymo.)

Žodžiu, Hanojui reikėjo derybų ar kontakto, kad prie rašomojo stalo laimėjus tai, ko negalėjo laimėti kautynių lauke. Šviesus taškas tam tamsiam fone yra tai, kad prezidentas, atsisakydamas nuo kandidatavimo, gavo kiek laisvesnes rankas, t.y. jam nereikia skaitytis su rinkimų nuotakom, ir jis nori derėtis su Hanojum iš jėgos pozicijos. Jo sutikimas padidinti kariuomenę Vietname iki 549.500 vyrų ir 25.000 atsarginių pašaukimas tai gerai pabrėžė. Yra ir psichologinis momentas, toli gražu nekalbamas amerikiečių nenaudai. Galimybė, kad amerikiečiai apsispręstų po rinkimų pasitraukti iš pietryčių Azijos sujaudino visas mažesnes Azijos valstybes, kurių saugumas reikalauja ameri-

Didelis susidomėjimas artėjančiu ALIAS suvažiavimu Clevelande

Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos visuotinis suvažiavimas įvyksta šiais metais gegužės 30 - birželio 1 dienomis Clevelande, Sheraton-

-- Visuotiniai suvažiavimai įvyksta kas 2-3 metai. Juos ruošia kuris nors iš dešimties ALIAS skyrių, Centro Valdybai pakvietus ar parinkus vietą prieš tai įvykusia-

niams posėdžiams, nuomonių pasikeitimams, atnaujinimui ir sudarymui naujų pažinčių -- tam tikslui bus gana daug kavos pertraukų, keleta pietų ir vakarienų pertraukų, banketas ir suvažiavimo golfo žaidynės. Taip pat bus ir po- nių programa.

Reikia kartu pabrėžti, kad ALIAS visuotini suvažiavimai nėra griežtai uždari. Šie suvažiavimai yra ruošiami ir visai lietuvių visuomenei. Maloniai kviečiame ir tikimės, kad kuo daugiausia lietuvių dalyvaus iškilmingame posėdyje, parodos atidaryme, paskaitose ir bankete.

-- Gal galėtumėt plačiau apibūdinti mokslinį momentą šiame suvažiavime?

-- Mokslinis momentas šiame suvažiavime bus pabrėžtas mokslinė paroda ir paskaitomis. Kiekvienais metais vis daugiau lietuvių pasižymi inžinerijos ir tikslųjų mokslų srityse. Be pasidalinimo šiais pasižymėjimais amerikiečių bei lietuvių profesiniuose būreliuose, galima sakyti, kad yra ir pareiga šį lietuvių įnašą pristatyti visai lietuvių visuomenei. Ši pareiga ypač padidėja šiais Lietuvos Nepriklausomybės Atgavimo 50-ais Jubiliejiniais metais, pabrėžiant didelį lietuvių inžinierių, architektų ir griežtųjų mokslų darbuotojų potencialą įvairiuose ateities planuose.

Suvažiavimo paskaitos bus pristatomos drauge ir populiarioji ir techniškoji formoje ir ilius- truojamos skaidrėmis. Visuomenės patogumui paskaitos bus ruošiamos visiems prieinamu laiku ir visi yra prašomi į jas atsilankyti.

Paskaitininkai reprezentuos kelias mokslines generacijas: Europoje studijas baigusius, maždaug prieš 10-15 metų baigusius ir dar studijas begilinančius. Šie paskaitininkai suvažiavime kartu atstovaus ir tuos iškiluosius lietuvių inžinierius, architektus ir griežtųjų mokslų darbuotojus, kurių paskaitų ir prie geriausių norų nebūtų galima sutalpinti suvažiavimo trijų dienų rėmuose. Kaip minėjau, šiame suvažiavime bus padidintas mokslinių posėdžių kiekis -- po to bus galima matyti, ar sekančiuose suvažiavimuose nebūtų galima sėkmingai praveisti lygiagretes įvairių technikos sričių mokslines sesijas, kas prilygtų moksliniam kongresui. Tai turėtų dar daugiau paskatinti lietuvių kolegias profesionalius įsijungti

(Nukelta į 3 psl.)

Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos suvažiavimo reikalus svarstant. Sėdi iš kairės: inž. R. Pauliukonis - parodos komisijos pirmininkas, dr. inž. R. Kašuba - ALIAS Clevelando skyriaus pirmininkas ir inž. D. Trimakas - spaudos komisijos pirmininkas.

Cleveland viešbutyje. Suvažiavimą organizuoja ALIAS Clevelando skyrius, kurio pirmininku yra dr. R. Kašuba. Ta proga kreipėmės į dr. Kašubą su eile klausimų, į kuriuos jis mielai sutiko atsakyti.

-- Kaip dažnai įvyksta ALIAS visuotiniai suvažiavimai ir kokių tikslų jie ruošiami?

kiečių buvimo anoje Pacifiko pusėje. Jie turės aiškiau tai pasakyti negu anksčiau ir daugiau įsijungti į kovą. Tai liečia ne tik Pietų Vietnamą, bet ir Japoniją, kuri iki šiol siekė ūkinės gerovės amerikiečių ginklų šešėlyje.

Tokiu būdu perspektyvos taikos derybom, jei jos išsivystys iš dabartinio ieškojimo tik kontakto, nėra visai blogos. Su šiek tiek pastangų amerikiečiai galėtų taiką net padiktuoti. Kiekvienu atveju, nėra reikalu skubiai sutikti su bet kokia taika.

me visuotiniame suvažiavime. Šių metų 9-tojo ALIAS suvažiavimo organizavimo pareiga atiteko Clevelando skyriui ir jo nariai pasiūlytą pareigą nuoširdžiai išpildo. Grįžtant prie tiesioginio klausimo, suvažiavimą ruošias skyrius programą sudaro, galima sakyti, autonomiškai, prisilaikydamas bendrą ALIAS Centro Valdybos pageidavimų. ALIAS visuotini suvažiavimai, bendrai paėmus, turi tris pagrindinius tikslus: organizacinius, mokslinius ir kolegiskų santykių palaikymo. Šie bendri tikslai įvairiuose laipsniuose yra išlaikomi kiekviename ALIAS suvažiavime.

-- Kuo šis suvažiavimas skirsis nuo anksčiau buvusių?

-- Šis suvažiavimas bus ypatingas tuo, kad įvyksta Lietuvos Nepriklausomybės Atgavimo 50-ais Jubiliejiniais metais. Šios sukakties paminėjimui suvažiavimas skirs daug reikšmės. Grįžtant prie praėjusio klausimo suminėto suvažiavimo tikslų, tai šiame suvažiavime bus stengiamasi pabrėžti mokslinį momentą, tam tikslui padidinant mokslinių posėdžių skaičių. Organizaciniai sąjungos reikalai palaipsniui mažėja. Nors šiame suvažiavime ir bus svarstoma naujų ALIAS įstatų ir taisyklių priėmimas, tačiau tai neturėtų daug laiko pareikalauti, nes energingoji Centro Valdyba yra pravedusi apklausinėjimus raštu, tuo sumažindama diskusijų reikalingumą. Be to, suvažiavimo dienotvarkėje yra numatytas atskiras laikas specialių komisijų darbo posėdžiams, kas irgi paliks daugiau laiko mokslini-

IŠ VISO PASAULIO

• VAK. BERLYNE Velykos praėjo studentų demonstracijų ženkle. Policija bandė 4000 demonstrantų minią išsklaidyti vandens švirkštais ir savo guminėmis būžėmis. Pagrindinėje Kurfuerstendam gatvėje paraduoja šventiškai nusiteikę miesto gyventojai stebėję karių studentų demonstrantų elgesį ir piktnisios jų inteligenciją paželdžiančiais šukiais.

• JAV MARINAI, išsivadavę iš apsuptos Khe Sanh tvirtovės, užėmė strategiškai svarbią 881 aukštumą, dėl kurios labai aštrios kovos vyko praėjusiais metais. Khe Sanh periferijoje vis dar tebevyksta kovos su pavieniais komunistų dalinių likučiais.

• FBI AGENTAI intensyviai tebeieško dr. M.L. King žudiko. Visi ženklai tuo tarpu rodo, kad Eric Starvo Galt, kuriomig-lota asmenybė kelia vis daugiau klausimų, vietoj kad paaiškėjus, kas jis ir kur jis galėtų rasti.

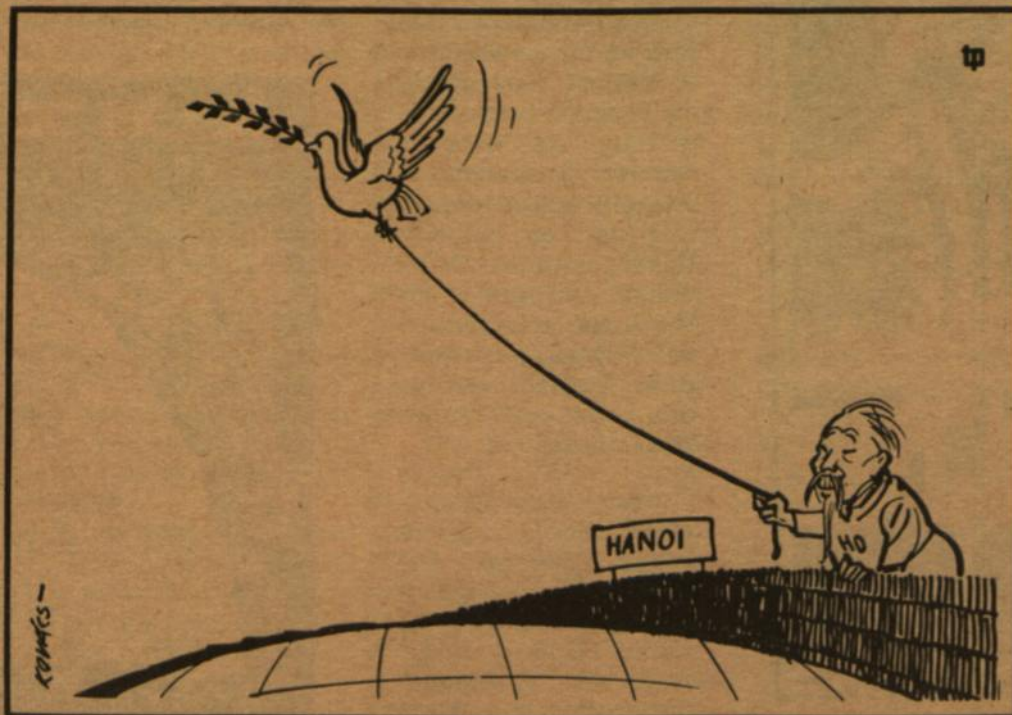
• R. KINJOS propaganda nukreipta prieš JAV ir Hanoi taikos derybas, prez. Johnsono pasitūlymą derėtis vadinant nieku kitu, o tik apgaule.

Pačių derybų dar ir nėra, išskyrus kontaktus su Hanoi atstovais bandant susitarti dėl derybų vietos.

• ČEKOSLOVAKIJOJE Velykos buvo atžymėtos užpildant bažnyčias maldininkais ir išklausant pamokslus, reiškiančius vilčių, kad neužligo baigsis religijos persekiojimas. Apaštališkasis Prahos dioclezijos administratorius vyskupas Fr. Tomasek pareiškė, kad "tyloji bažnyčia daugelį metų turėjo švęsti aplinkos apertindytas Velykų šventes. Dabar tikėkim, kad bažnyčia prisikels ir prispaudos naujam gyvenimui."

Čekai turi vilčių, kad iš Romos sugrįšias kardinolas Beran, naujam režimui rodant norą susitarti su katalikų dvasiškija.

• APIE TAIKOS perspektyvas kalbant, JAV spaudos komentatoriai nelaukia nei greitų derybų, nei susitarimo. Beveik visi yra tos nuomonės, kad Hanoi vyriausybė nori pirma pamatyti kas bus sekantis JAV prezidentas ir kokia bus jo politika Azijos kraštų atžvilgiu.

Taika jau pakeliui...

"NARSAUS KAREIVIO" SEJNOS NUOTYKIAI

Čekoslovakijos įvykių raidoje jaunas, vos 39 m., generolas-majoras Jan Sejna, su sūnum ir meiluže Musilova, paliko savo gimtąją žemę pasiėmęs nedidelį ryšulį reikalingiausių daiktų ir svarbių dokumentų, kad susiradus prieglobstį laisvajame Vakarų pasaulyje. Tą prieglobstį

Čekų generolas Sejna, atsidūręs Amerikoje.

ir turi JAV, čia "priglaudus" ir jo atsivežtus slaptus dokumentus.

Dar 1950 m., jaunas, vos ūsus pradėjęs auginti Sejna sau duoną užsidirbo kaip žemės ūkio darbininkas ir gyvulių liuobėjas viename iš Bohemijos ūkių. Nežiūrint tos ne taip jau romantiškos aplinkos, jis jau tada svajojo ne tik apie raudonplaukes merginas, bet ir apie greitus sportinius automobilius, gerą gyvenimą, tačiau tos svajonės taip ir likdavo svajonėmis. Neužilgo Sejnai pavyko užsivilkti kareivio uniformą ir tada jis pasirinko kario karjerą.

Jis norėjo būti "šaukus karys", bet ne tik eilinis kareivis. Kiek kliūčių atsirado pasirodžius sunkumams su skaitymo ir rašymo mokslais (baigta tik du pradžios mokyklos sky-

riai), bet pagelbėjo marksizmo-leninizmo kursai kariuomenės mokykloje, kurie jam suteikė tiek drąsos, kad neužilgo pats pradėjo kareiviams įrodinėti komunistinių mokslų privalumus. Tokie jo gabumai neliko nepastebėti ir Sejnai netrukus jau nešiojosi puskarininkio ženklus. O kai dar draugus išdavinėjant ir šnipinėjant įtiko politikui, tasai nepagailėjo nei leitenanto žvaigždės. Už metų -- vyr. leitenantas, po kelių mėnesių kapitonas ir tankų brigados politrukas.

Toks staigus kilimas neliko nepastebėtas Prahoje. Sejnai atsivėrė nesitikėti karjeros horizontai: 1956 m. jis jau kviečiamas į Pragę užimti atsakingai vietai krašto apsaugos ministerijoje, kartu gaunant ir pulkininko ženklus.

Prasidėjo ryšiai su partijos vadovybės žmonėmis, kurie savo "pečiais" iškėlė Sejną aukščiau už prityrusius ministerijos pareigūnus, aukštesnio rango karius.

Prezidentas Novotny netrukus susipažino su tuo nepaprastą karjerą padariusiu jaunuoliu, jį pamėgo ir, kada ir kur tik galėjo, skyrė į politinius postus, kaip Tautinė Tarybą, krašto gynybos tarybą ir pan. 1967 m. pakėlė jį generolomajoro laipsnin, nors tam ir priešinosi visa eilė vyresnių kariškių.

Šalia viso to, Sejnai pavyko siekti 8000 kronų, reikiant dešimterio pą darbininko atlyginimą.

Jaunasis generolas buvo dailių moterų mėgėjas, Prahos naktinių linksmybių rėmėjas ir lankytojas. Nors jau buvo vedęs ir turėjo sū-

nų, bet namuose buvo labai retas svečias. Jis turėjo atskirą - slaptą butą mieste, kurį žinojo tik naktinių linksmybių ir šampano šaltinių mėgėjai. Ten skambėjo muzika ir dainos iki gaidžių.

Taip gyvenant ir didelės algos neužtenka. Sejnai pasijuto esąs išsiskolinęs savo draugams. Prezidento Novotny rekomendacijomis, Sejnai pavyko gauti 100.000 kronų paskolą iš valstybinio banko. Dalį tos sumos jis paskyrė ištaigingos vilos Prahos priemiestyje pastatymui. Čia jis susipažino su gražia rau-

Gen. Sejnai meilužė E. Musilova.

donplauke studente Musilova. Tai neliko slapta ir jo šeimoje, bet jauno "donžuano" meilės nenumarino žmonos keiksmai.

Gyvenimas siūbavo ir bangavo aukštomis bangomis, kol neatėjo 1967 m. gruodis, atnešęs juodų debesų komunistinių bonzų padangėje. Studentai nerimsta, intelektualai protestuoja, dalis kompartijos vadovybės rimtai pradeda svarstyti reikalaujamų refor-

Mūsų jauniausieji jubiliejinėje skautų sueigoje Chicagoje.

J. Tamulaičio nuotrauka

mų klausimą. Novotnio pozicijos susvyravo ir ne kas kitas, tik Sejna pirmasis skubėjo pagelbėti draugui nelaimėje, pradėdamas organizuoti ištikimus kovotojus opozicijos nutildymui.

1968 m. sausio 5 partijos centrinis komitetas nutaria Novotniu atsisakyti, jo vieton pasirenkant Dubčeką savo vadu. Sejna pajuto savo padėties pavojus, tik to dar neužteko. Sausio 26 buvo suimtas pulk. Moravec, kaltinantis jį penkių kolchozų "apstatymu", padarant jiems 300.000 kronų nuostolių užperkant produktus kariuomenės reikalam. Tęsiant tardymą, paaiškėjo, kad čia ir Sejnai prikišta pirštų. Jaučiant po kojomis jau degančią žemę, dar vienai draugei politbiure išpėjus apie artėjantį pavojų, Sejnai sėdo į Mercedes, išsodino sūnų ir meilužę ir neatsisveikinęs su žmona pervažiavo Vengrijos sieną. Kiek pakeitus kryptį, lėktuvu atsidūrta Romoje, kur neperseniausia vizito į JAV reikalus sutvarkė ir Svetlana Aleliujeva, Stalino dukterė.

Kad neišvyktų kokių nesusipratimų, Sejna dovanų naujiesiems savo šeimininkams turėjo gerą pluoštą slaptų dokumentų, įdomių pasiskaityti JAV saugumo įstaigoms.

Dabar visi trys pabėgėliai randasi "kaž kur" Amerikoje.

AR GIRDĖJAI,

KAD Pan American Airways lėktuvų bendrovė įvedė t.v. "Visit USA Discount Card" europiečiams. Toji nuolaidų programa siūlo europiečiams, norintiems apsilankyti Amerikoje, nuo 10 ligi 40 nuoš. nuolaidą naudojant viešbučius, maistą, pirkinius tam tikrose krautuvėse ir daugely kitų atvejų. Kad įsigijus tą "discount Card", užtenka tik pristatyti užsienio pasą bet kuriam kelionių biure Europoje. Kortelė žymiai sumažina europiečio, keliaujančio Amerikon, išlaidas. --

KAD t.v. "nuopelnų stipendijos" bus išmokamos 1968 m. latvių moksleiviams, tas stipendijas suskirstant jaunimui iki 14 m. amžiaus ir iki 17 m. amžiaus. Stipendijos bus skirstomos ne už kokius "moks-

Vėliavų įnešimas į jubiliejinę skautų sueigą Chicagoje.

Vilniaus pirmosios skilties skautai A. Rukštelė ir Mačiukienė su skautų vadovais. Stovi iš kairės: vidurio rajono vadeiva Tallat-Kelpša, vyr. skautininkė M. Jonikienė, vyr. skautininkas V. Vijeikis, A. Rukštelė ir Mačiukienė.

J. Tamulaičio nuotraukos

linius darbus" (dažniausia tėvų parašytus) bet už tam tikrus greitai atsakytus klausimus latvių problemomis. Klausimai bus paruošti Latvių Bendruomenės švietimo vadovybės, o konkursą vykdys visos apylinkės. Stipendijoms viso paskirta 4.500 dol., o jų dydis siekia nuo 500 ligi 50 dol. --

teresuoti ir besidomį asmenys.

Šiomis dienomis latvių spaudos draugijos juri komisija skirstė premijas už geriausius spaudai atliktus darbus. Žinoma, premijos neviršėjo 50 dol., bet už tatau įvairiausių sričių straipsniai ir jų autoriai buvo pagerbti ir įvertinti už pavyzdinai atliktą darbą. Jie buvo atžymėti ne tik už vieną kuri geriausią straipsnį, bet ir už pastoviai rašomus vietinių žinių reportažus.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

SOCCER

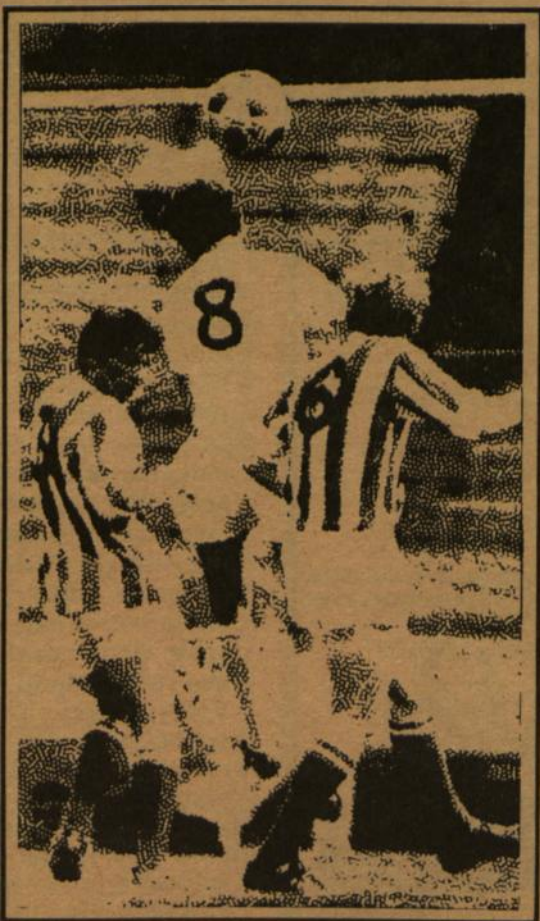
SEZONO ATIDARYMAS SEKMA-
MADIENĮ. BALANDŽIO 21, 2
VAL. P. P. STADIONE

UŽSAKYKITE BILIETUS JAU DABAR
Visam sezonui bilietai viršutinėse ložėse... \$60. Kuponu knyga 16 bilietų (pagal turimą vietų skaičių)... \$35.
(Šie bilietai reikia įsigyti prieš 1968 m. balandžio 21 d.).

PAVIENIAI RUNGTYNIŲ BILIETAI
Kainos nuo \$1 viršutinėms vietoms iki \$5 viršutinėms ložoms.

SPECIALIOS NUOLAIDOS!
Studentams iki 19 m. amžiaus ir grupėms ne mažiau kaip po 10.

SKAMBINK THE CLEVELAND SOCCER CLUB
TEL.: 696-5775 ARBA UŽSAKYK ARTIMIAUSIOJE RICHMAN BROTHERS KRAUTUVEJE.

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

DIRVA

The Lithuanian Newspaper

Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103

Telephone: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Monday, Wednesday and Friday except in case
of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$13.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00. Dirva išeina;
tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus
liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoją:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

ALT S-gos platūs veiklos barai

E. ČEKIENĖ

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Seimas prieš metus priėmė eilę rezoliucijų, kurių vykdymą S-gos vadovybė metams baigiantis primena savo bendraraštyje nr. 6, kur tarp kitko rašoma:

"ALT S-gos veiklos barai yra platūs: pirmoje eilėje besirūpindama Lietuvos valstybės atstatymu, ji kartu ypatingą dėmesį kreipia lietuvių išlaikymui, lietuvių susipratimo stiprinimui, tautinės kultūros ugdymui. Tokiu būdu S-ga reiškiasi ir politinėje ir kultūrinėje plotmėje. Opagrindinės jos veiklos ląstelės yra skyriai, kurie, atsižvelgdami į vietos sąlygas ir bendraudami su kitomis patriotinėmis organizacijomis, stengiasi visose veiklos srityse tinkamai pasirodyti".

Kiekviena organizacijos vadovybė sudaro savo kadencijos darbų ir užsimojimų planą. Tačiau praėjusieji ALTS-gos seime išrinktos Centro Valdybos aukščiausi minėtus darbus, planus ir nuolatinius rūpesčius savaime padidino Lietuvos Laisvės Kovos Metai, kurie labiau nei iki šiol įpareigojo kiekvieną organizaciją, kiekvieną lietuvių atiduoti dvigubą įnašą Lietuvos laisvės bylai kelti ir kitiems Sąjungos aukščiausi minėtiems lietuvių tautiniams darbams remti.

Malonu pažymėti, kad įpusėjus S-gos vadovybės kadencijai, neatsilikia ir jų užsibrėžtų planų vykdymas, į kuriuos pravartu pažvelgti.

Pirmiausia, Valdyba mums primena politinę sritį, kurioje šiais metais tautinės sąjungos nariai itin aktyviai reiškiasi. Buvęs S-gos pirm. inž. Eugenijus Bartkus vadovauja Amerikos Lietuvių Tarybai, kurios centro valdyboje eilę metų aktyviai dirba ir pats ALTS-gos pirm. Teodoras Blins-trubas.

Tautinės Sąjungos nariai šiais metais atjaunino VLIKą, nes į VLIKo Valdybą ir Tarybą atėjo jaunosios kartos atstovai Algirdas Budreckis ir Tomas Sperauskas. S-gos atstovai gyvai reiškiasi ir ALT skyrių veikloje bei kituose politinės veiklos baruose. Jie darbu ir lėšomis remia įvairius šiais metais atliekamus bendruosius darbus ir fondus.

S-gos nariai aktyviai dalyvauja Lietuvos Nepriklausomybės Fondo veikloje ir remia jo leidžiamą, dr. A. Geručio redaguojamą, anglų kalba veikiančią apie Lietuvą, kuris bus bene vienas iš stambiausių LLKMetų leidinių. Dauguma skyriaus narių tam tikslui renka aukas iš lietuvių visuomenės ir kai kurie paskiria iš savo skyriaus išdo.

Sąjungos nariai nemažiau savo jėgų atiduoda ir PLB veiklai, dalyvaujantys jos vadovybėse ir aktyviųjų narių eilėse, politinės ir kultūrinės veiklos komitetuose. PLB-ės šiais metais ruošiamo selmo komiteto vykdomuoju vicepirmininku yra S-gos narys A. Vakselis. Du mūsų nariai yra BALFo centro valdyboje ir visa eilė BALFo direktorių.

Skyriai, tos pagrindinės Tautinės Sąjungos ląstelės, anot bendraraščio, Laisvės Kovos Metus pilnai įprasmina darbu ir aukomis, nepamiršdami ir savo tiesioginio uždavinio -- remti Vilties Drjos leidžiamą tautinės minties laikraštį Dirvą, per kurį apie mūsų ir visos lietuvių visuomenės atliekamus darbus, užsimojimus ir planus informuojami viso laisvojo pasaulio lietuviai. Betgi ir ši mūsų pareiga turėtų būti padvigubinta LLKMetais, kaip gražų pavyzdį jau parodė ALTS-gos Rytų Apygarda, vadovaujama Algirdo Jonio.

Nors šie metai dar neįpusėjo, tačiau ko neatlikome, ilgai nebedelskime, kad metų gale kiekvienas galėtume sau tirti, jog lietuvių tautai šiais Laisvės Kovos Metais atlikau visa, ką galėjau, ką šiose mūsų gyvenimo sąlygose sugebėjome nuveikti įvairiose lietuvių politinės, kultūrinės, šalpos bei lietuvių išlaikymo srityse.

Tenka pažymėti, kad S-gos vadovybės priminimas skyriams rūpintis jaunomis jėgomis taip pat yra sėkmingai vykdomas. New Yorko abiejų skyrių pirmininkai yra jaunieji akademikai. Chicagoje visa eilė įstojo jaunųjų narių. Elizabethe taip pat vienas po kito jaunieji nariai papildė vyresniųjų eiles.

ALTS-ga, vadovaujama T. Blinstrubo, V. Mažeikos, M. Valiukėno, B. Paplėnienės ir K. Pociaus per skyrius plečia tautininkų gretas, siekia darnaus sugyvenimo bendraminčių tarpe ir jų įjungimo į Sąjungos, o per ją į visos lietuvių tautos kūrybinę darbą laisvajame pasaulyje, savo talentais ir sugebėjimais remiant ir kitų atliekamus teigiamus mūsų tautai naudingus užsimojimus.

Clevelando inžinieriai su žmonomis vieno susirinkimo metu pas dr. inž. A. Nasvytį.

Didelis susidomėjimas artėjančiu ALIAS suvažiavimu...

(Atkelta iš I psl.)

Į ALIAS ir įgalinti pristatyti lietuvių visuomenei galimai didesnį skaičių lietuvių inžinierių, architektų ir griežtųjų mokslų atstovų ir jų atsiekimus.

Suvažiavime turėsime vieną simposiumą ir penkias paskaitas, kurias skaitys šie kolegos: prof. A. Avižienis (University of California, Los Angeles), dr. A. Damašius (Detroitas), dipl. inž. B.V. Galinis (Bostonas), dr. S. Juzėnas (Detroitas), dr. V. Klemas (Philadelphia), prof. R. Vaišnys (Yale University, New Haven) arch. K.P. Žygas (Bostonas). Paskaitų temos ir laikas bus nurodyta suvažiavimo darbotvarkėje, tačiau traumpai apibūdinant galima pasakyti, kad jos bus aktualios ir sieks nuo kompiuterių -- jų panaudojimo žmonių ir erdvėse, iki žemės drebėjimų fizikos ir chemijos ir ultramodernos architektūros.

Suvažiavimo rengėjai yra įsitikinę paskaitų vertingumu ir stengsis jas bent santraukinėje formoje pristatyti lietuviškoj ir amerikiečių spaudoje.

-- Kiek priskaitoma J.A. Valstybėse lietuvių inžinierių, architektų ir technikos darbuotojų? Koks jų nuosimtis priklausau ALIAS?

-- Tiksliai atsakymą į šį klausimą, tur būt, galėtų duoti Centro Valdyba, kuri turi pilnesnius davinius. Kiek teko patirti, registruotų sąjungos narių esama apie 600. Sunkiau yra apskaičiuoti skaičių lietuvių inžinierių, architektų ir technikos darbuotojų, pasisklidusių visose JA Valstybėse. Spėjama, kad bus apie 1500. Daug iš jų atrodo, nepriklausau ALIAS dėl geografinių priežasčių -- taip bent galima spręsti iš to fakto, kad į suvažiavimo rengimo komisijų atsisaukimus periodinėje lietuvių spaudoje buvo gauti atsiliepimai iš įvairių vietų.

Šia proga noriu pareikšti didelį dėkingumą lietuviškai periodinei spaudai, kuri maloniai talpina straipsnius ir išreiškia susidomėjimą apie ALIAS veiklą.

Tikimasi, kad šiame suvažiavime bus iškelta naujų idėjų kaip pa-

traukti į sąjungos narius didesnį skaičių lietuvių inžinierių ir palaikyti tampresnius ryšius tarp skyrių. ALIAS skyriai yra šiuose miestuose: Baltimorėj, Bostone, Chicagoj, Clevelande, Detroit, Los Angeles, New Yorke, Philadelphijoje, Pittsburghe ir Washington, D.C.

-- Kokio atsilepimo susilaukėte iš lietuvių inžinierių ir architektų kviesdami dalyvauti suvažiavime?

-- Šiuo metu registracijos terminas dar nėra pasibaigęs, tad oficialių duomenų negaliu duoti. Teko girdėti, kad iš Bostono dalyvaus 15-20 kolegų. Iš tolimiausių ALIAS skyrių atvyks bent po kelius delegatus. Sprendžiant iš privatiškų pasisakymų atrodo, kad visi skyriai gausiai dalyvaus. Labai palankius spėjimus įgalina daryti pasisakymai parodos registracijos lapeliuose, kad "ekspozitai atvešiu asmeniškai". Skačiuojame, žinoma, kad ir visi Clevelando skyriaus nariai dalyvaus. Kaip minėjau ir visa lietuvių visuomenė yra maloniai kviečiama dalyvauti ir tuo būdu papildyti šį suvažiavimą. Privačiai iniciatyva taip pat planuojami pažinčių atnaujinimo susitikimai (reunions) tarp mokslo draugų ir bendrų pažįstamų šio suvažiavimo metu. Reikia tikėtis, kad tai ras gerą atgarsį kolegų tarpe.

Kaip techniškai šis suvažiavimas organizuojamas?

-- Šitokio dydžio suvažiavimo organizavimui reikia daug laiko ir pastangų. Visi ALIAS Clevelando skyriaus nariai prie šio organizavimo noriai prisideda. Ypačinga padėka tenka specialių komisijų vadovams, kuriuos čia minėsim: R. Pauliukonis -- parodos, A. Gedris -- banketo bilietų, R. Kudukis -- suvažiavimo patalpų parinkimo, D. Trimakas -- spaudos, B. Juodikienė -- ponių programos ir P.J. Nasvytis -- golfo žaidynių.

Suvažiavimui artėjant bus organizuojama ir daugiau komisijų. ALIAS Clevelando skyriaus valdyba susidedanti iš kolegų S. Mato, R. Minkūno, J. Augustinavičiaus, R. Kašubos ir V. Brizgio,

aktyviai prisideda prie suvažiavimo rengimo ir koordinaciniuose darbuose.

Skyriaus valdyba nori padėkoti dail. Rimui Laniauskui, sukūrusiam dinamišką viršelį suvažiavimo informacijoms ir dienotvarkėi. Taip pat dėkojame iš anksto ir visiems kitiems, kurie dar prisidės prie suvažiavimo pagerinimo. Norime taip pat priminti, kad išlaidos surištos su dalyvavimu suvažiavime, gali būti nurašomos nuo federalinių pajamų mokesčių kaip profesinės išlaidos.

Mes tikimės, šis suvažiavimas, kaip ir praėjusieji, sustiprins lietuvių inžinierių, architektų ir tikslųjų mokslų darbuotojų veiklą profesinėje ir visuomeninėje srityje. Tam atsiekti prašome visų kuo gausnesnio dalyvavimo 9-tame ALIAS suvažiavime Clevelande.

PUSLAPIS LIETUVAI

Šveicarijos dienraštis NATIONAL-ZEITUNG BASEL vasario 14 d. paskyrė puslapį paminėti Baltijos valstybių penkiasdešimtmečiui. Tarp iliustracijų -- dr. J. Ereto straipsnis "Šiaudai, kurs nelūžta". Straipsnio motto -- J. Burkhardto pareiškimas: "Maža valstybė yra tam, kad pasaulyje būtų sklypas, kuriame įmanoma didžiausia pavaldinių dalis būtų piliečiai tikra to žodžio prasme".

Ryškiais bruožais apibūdinęs Baltijos valstybių trumpalaiškęs nepriklausomybės metą ir dabartinę jų padėtį, autorius pareiškia:

"Šie išvedžiojimai niekam neskelbia karo; jie tarnauja tik taikai. O jai geriausiai patarnaujama, kai kiekvienai tautai užtikrinama laisvė. Todėl didžiausias, kai dabar ir geltoni ir juodi tampa laisvi. Argi tad būtų ne kuklu -- žmogaus Teisių Metais! -- reikalauti laisvės ir baltieji?" (E)

MIDUS TEKA...

Stakliškėse, Dzūkijoje, jau kuris metas yra midaus gamykla. Gamykla turi ir direktorių. Tai A. Sinkevičius, kuris, atrodo, yra faktiškai tos gamyklos pradininkas ir kūrėjas (kitose aplinkybėse būtų normalus savininkas).

Gamykloje gaminamos net trys rūšys lietuviško midaus -- "Trakai", "Bočių" ir "Dainava". Tas midaus jau esąs žinomas "ne tik mūsų respublikoje". Midaus gamintojas Sinkevičius, negalėdamas turėti savo sukurtos įmonės savi-

APIE SPAUDOS LAISVĘ

Draugo literatūros priede bal. 6 d. Kertinės Paraštės autorius V. Bgd. pasisako, kaip vertintina spaudos laisvė ir iš to išplaukia pareigos.

"Kaip bevertintumėm lietuvišką spaudą išėjimoje ir kaip bevertintumėm mūsų čionykštę knygą, bet vieną dalyką turime pripažinti, kad ji yra laisva. Ir turint prieš akis mūsų spaudos laisvę, kaip pagrindinį jos bruožą, reikia susimąstyti, ar mes kartais ne per mažai vertiname tai, kad mūsų spauda yra laisva, ypač akivaizdoje fakto, kad tėvynėje ji nėra laisva. Ar mes, vertindami mūsų spaudos pasisekimus ir nepasisekimus, į juos nežiūrime per daug techniskai, ar nepraleidžiam pro akis paties didžiojo paties kolosališkojo jos vertingumo, kad ji yra laisva, kad ji yra spauda, su visa nuomonų, pažiūrų ir sprendimų įvairrybe?"

Spaudos laisvės vertybė kelia mums eilę klausimų ir primena eilę pareigų. Visų pirma, kyla klausimas, ar mes pakankamai gerbiame tą spaudos laisvę? Ar mes ne per greitai piktinamės, kai pamatome pažiūrą, kuri yra priešinga mūsų nusistovėjusiai pažiūrai? Ar mes turime tiek laisvės kultūros, prieš oponuodami kuriai pažiūrai, pirmiau leisti jai pasisakyti. Aš nenoriu čia atstovauti minties, kad kiekviena pažiūra yra gera. Tačiau žmogus, kuris yra persiėmęs man nepriimtina pažiūra, yra neįkainojama vertybė. Ir tiesa, jame negali būti laimėta be jo paties bendradarbiavimo. Lietuviškoje išėjimoje daug prisidėsime prie mūsų tautos kultūros kėlimo, ugdydami savo tarpe lojalių diskusijų dviasią. To iš mūsų norės mokyti kada nors išsilaisvinusi Lietuva".

ninko teisių, sugebėjo kitu būdu savo teises užsitikrinti. Jis visas tris midaus rūšis užpatentavo, kaip išradimus, ir jau gavo iš Maskvos "autorinį liudijimą", kuris teikia jam teisę į tam tikrą dalį už midų gaunamų pajamų. (E)

IS BANYČIOS PADARĖ GALERIJA

Buvusiame Kauno "Sobore", nepriklausomybės laikais -- įgulos bažnyčioj, dabar įrengta skulptūros ir vitražo galerija (ten dabar stovi ir J. Zikaro "Laisvė", buvęs Nepriklausomybės paminklas prie Karo Muziejaus).

Kaip ir Vilniaus katedroj, taip ir čia, rengiami ir koncertai. Balandžio pradžioj abiejose vietose buvo vargonų muzikos festivalis. Balandžio antrą Kaune koncertavo dar jaunas, bet jau į viršūnę iškilęs vargonininkas Leopoldas Digrys. Programoje buvo Bacho, Franko ir čekų kompozitorių kūriniai. (E)

"DIALOGAS SU KRAŠTU" (17)

BRONYS RAILA

ŠIURKŠTUS NEDĖKINGUMAS

Dar prieš karą Lietuvos komunistų partijos pagrindžio spauda kiekviena pasitaikiusia proga įrodinėdavo, kam nepriklausoma Lietuva tarnauja, kam ji jau "parduota". Visos mūsų vyriausybės ir partijos nuo buvo kaltinamos. Pradžioje, kad Lietuva buvo parduota anglų ir prancūzų kapitalistams ir imperialistams. Paskui, kad vokiečių, pagaliau, kad lenkų. Tik niekad nepasigirsdavo, kad Lietuva jau parduota Sovietų Rusijos imperialistams. Mat, šią privilegiją sau rezervavo kompartija, kuri išsižiojusi laukė, kada jai tam pasitaisyti proga.

Nė viena mūsų vyriausybė, nė viena lietuviška politinė partija Lietuvos nepriklausomybės nebuvo pardavusi jokiems užsienių imperialistams. Ir kai šiandien išgirstame dėstymus apie patriotinės lietuvių visuomenės "parsidavimą" ir "tarnavimą" naciams karo metais, mes kiekvienas laikome tatau tokiu absurdu, į kurį nė dėmesio neverta kreipti. Taip, tas bolševikinis pliurpalas yra toks kvailas ir nusibodęs, kad gal iš tikro nebūtų reikalo imti į galvą.

Bet šis pliurpalas yra viena iš pagrindinių Lietuvos okupanto ir jo pakalikų propagandos tezė. Ne tik tėvynėje, ne tik užsienio lietuvių visuomenei, bet ir visam pasauliui. Tam tikslui leidžiami "istoriniai" veikalai, brošiūros, filmai, – įrodinėti, kad jei lietuviai priešinosi rusams ir bolševizmo atneštam "išvadavimui", tai dėl to, kad jie buvę naciai, hitlerininkų tarnai ir padėjėjai, žudikai, istorinio proceso atmatos, reakcionieriai, banditai... Ir jei Lietuvos žydai buvo išžudyti, tai irgi su jų pagalba ir pritarimu. Tos gaidos nekartą suskamba Lietuvos žydų memuarinėse knygos ir kai kada užsienio žydų dailiojoje literatūroje.

Tad ši absurdiška tezė, visais būdais palaiškoma per du dešimtmečius, iš tikrųjų yra daug biauresnė ir pavojingesnė, negu atrodo tiems, kurie ją laikytų nusibodusia ir neverta dėmesio.

Šioj pusėj rudo ežero...

Lietuvių tautos laikysena bei pažiūra į abi okupacijas ir jų padarinius todėl turėtų būti nepavargstanciai tyrinėjami, dokumentuojami ir aiškinami lietuviams ir pasauliui. Šmeižto ir nuodų jau tiek prileista, kad tas uždavinys mūsų jėgoms yra nebelengvas.

Mūsų tautos laikysenoje dėl rudojo ežero ir raudonojo tvano būtų galima atžymėti tik tokį panašumą, kad kai kurios ekstremistinės išimtys mėgino sveikinti pradžioj vienus, paskui kitus okupantus, kaip "išlaisvintojus", nors dėl visai skirtingų priežasčių. Bet tik trumpą laiką, – kol paaiškėjo, kad laisvės ir išlaisvinimo santykis kartais įgyja tokią pat prasmę, kaip sąnario ir jo išnarinimo sąvokos. Tada išlaisvinimas reiškia laisvės atėmimą, kaip išnarinimas – vieno sąnario išsikimimą ir tvarkingų ryšių sužalojimą su kitais.

Visur kitur buvo ir lieka nepaneigiami diametralinių skirtumų faktai.

Mes, lietuviai, mažaisiais 90 procentų visos tautos, vieningai baisėjomės valstybinės nepriklausomybės sužlugdymu, ar tai ėjo iš Rytų, ar iš Vakarų.

Mes neprašėm Hitlerio ir Vokietijos, kad mus išvaduočiau.

Mes nedarėm falsifikuotų "balsavimų", nerinkom "seimų" ir niekada nesutikom būti prijungti prie Trečiojo Reicho.

Mes nesiuntėm į Berlyną delegacijos prašyti mūsų šalį paversti "Generalbezirk Litauen".

Mes niekada neturėjom ir net okupacijos metu neišsteigėm Lietuvos nacionalistų partijos.

Mes visuotiniai boikotavom okupanto skelbtas mobilizacijas į kariuomenę ir SS legionus, už ką eilė mūsų iškilių inteligentų buvo nubausti kace-tais ir dalis ten žuvo.

Mes nesutikom su jokiais nacių reikalavimais prisidėti prie jų steigiamos "Naujosios Europos".

Mes siekėm laisvės, priešinomės okupacijai, per pagrindžio organizacijas kovojom prieš.

Ryškieji lietuvių politinių grupių asmenys drįso protestuoti ir prieš bestiališką Lietuvos pilie-

čių žydų naikinimą. Lietuviai daug žydų globojo ir išsaugojo nuo mirties...

...ir anapus raudono tvano

Tuo tarpu Lietuvos komunistų partija, savo sudėtimi labai nelietuviška ir negausi, sovietų įgultų įvedimo laikotarpiu pasipildžiusi naujais prisimetėliais, laukė Rusijos okupacijos ir ją sveikino.

Užplūdus raudonajam tvanui, ji tapo įrankiu kiek galima greičiau išnarstyti Lietuvos valstybės ir socialinės sąrangos sąnarius ir tautą išlaisvinti nuo laisvės.

Deklamuodama okupanto Maskvoje surašytas prakalbas, ji nutarė "lietuvių tautos vardu" prijungti Lietuvą prie Rusijos.

Tai ji siuntė delegaciją į Maskvą, "prašydama" Rusiją ir Staliną, kad tik "sutiktų" prijungti jau užimtą Lietuvą prie Rusijos, kad tik "leistų" vergui naudotis pavergėjo globa.

Ji skubėjo Lietuvos kariuomenę paversti Sovietų Rusijos karuomenės padaliniu, o vėliau visiškai panaikinti.

Suglaustai tarant, ji troško atlikti panašią misiją Maskvai ir ją sutinka toliau atlikinėti, kaip apie praėjusių amžių janičarai – krikščionys perkrikštai pietryčių Europoje Moslemo turkų okupacijos laikotarpiu, – kurie stojo į Turkijos sultono tarnybą, buvo okupanto perauklėjami ir pasižymėjo didesniu kraugerisškumu už pačius turkus.

Kas kam turėtų dėkoti?

Mes, lietuviai, nieko nelaukėm ir neprašėm iš Hitlerio. Nieko ir jis mums nei žadėjo, nei davė. Nieko iš jo negavom, neturėjom ir ligšiol neturim. Mums nėra nei pagrindo, nei reikalo, nei pareigos už ką nors dėkoti nacių Vokietijai.

Bet Rusijai, Stalinui, Sniečkui, na, ir pačiam draugui Baltušiui su visa kompanija – yra rimto ir apčiuopiamo pagrindo būti dėkingais, nes jie daug gavo iš Hitlerio ir dėka jo.

Hitlerio-Ribbentropo ir Stalino-Molotovo sutartimi Rusija gavo Rumunijos, Lenkijos ir Suomijos teritorijas ir visas tris Pabaltijo valstybes. Tai buvo gansterių susitarimas pasidalinti rytų Europą, kuriuo Stalino Rusija maloniai pasinaudojo.

Tai sandėris, kuris sugriovė laisvų tautų ir nepriklausomų valstybių santvarką Rytų Europoje, sudarė pusiausvyrą ir atidarė duris nuogam Berlyno-Maskvos ašies imperializmui. Partneriams kare persirungus, pirminio susitarimo padėtis ne tik pasiliko, bet buvo dar žymiai pagerinta Rusijos naudai pietinės ir centrinės Europos kryptimi. Jaltos konferencija šią faktinę padėtį užtvirtino. Iš Vakarų pusės ligšiol nebuvo dėta jokių pastangų ką nors pakeisti ar atitaisyti.

Hitlerinių dovanų neatsisakoma...

Taigi, dar kartą: – mes, lietuviai, tapti Vokietijos dalimi nesisiūlėm, nieko iš Hitlerio neprašėm ir negavom. Mes patys vieni rungėmės už valstybinę nepriklausomybę, nors kolkas nepajėgėm jos atkovoti.

Lietuva, Latvija ir Estija atiteko Rusijai ir po ultimatumų jos ginkluotų pajėgų buvo užimtos netrukus po to, kai Hitleris jas kaip dovaną pridėjo Stalinui už abiem pusėm pelningą Lenkijos pasidalinimą. Ir dar niekad neteko girdėti, kad Rusija ta hitleriška sutartimi biauštųsi ir nuo anuomet įgyto grobio stengtųsi atsisakyti.

Tam tikra prasme būtų teisinga kai kuriuos Lietuvos komunistinius žydus ir lietuvius vadinti raudonaisiais hitlerininkais, nes jie džiaugėsi tuo Hitlerio dovanos aktu ir šiandien tebesiskelbia laimingi. Bet yra grubus nedėkingumas, kai Rusija ir lietuviški "tarybininkai" be atodairės vis tebekoluoja nacizmo fuehrerį. Už daug ką Kremlius gali pagrįstai Hitlerį kolioti, bet tik ne už tai, kad jo politikos dėka Rusija galėjo okupuoti visą Pabaltiją ir daug daugiau.

krašto, bus laiko. Visi raminosi, kad nėra ko jaudintis, kad bus laiku pranešta, kada Klaipėdos kraštas oficialiai bus perduotas Vokietijai ir kad iki to laiko galės visi suspėti persikraustyti į didžiąją Lietuvą. Įvyko kitaip.

Mat Klaipėdos krašto vokietininkai, ypač jaunimas, taip vadinami Hitlerjugendai dar nepradėjus vokiečių kariuomenei peržengti Nemuną, pradėjo krašte sauvališkai "daryti tvarką".

Laukdamas įsakymo

apleisti Klaipėdos Kraštą ramiai išstarnybos grįžau į namus. Vidurnaktį kažkas pasibeldė į duris. Kada paklausiau kas čia, atsakė "policei". Nieko negalvodamas atidariau duris ir prieš save pamaciau du pažįstamus Klaipėdos krašto kriminalinės policijos valdininkus ir vieną Hitlerjugendą, kokių dvylikos metų amžiaus, vos pavėlkantį už save ilgesnį šautuvą. Prisistatę valdininkai padarė kratą, liepė apsirengti ir išsivėdė. Beeidamas bandžiau jų klausti, kur mane dabar veda. Atsakė, kad aš greit pamatysiu. Ir tiesa, netoli teko eiti, nes čia pat buvo Malkų gatvė ir kalėjimas. Atsidarė sunkios geležinės durys ir mane įvedė į didelę salę, kurioje buvo daug suolų ir ant sienos kabėjo didelės kryžius. Čia mane paliko. Kartas nuo karto įeidavo Klaipėdos krašto policijos sargybinis. Gal porą valandų ant suolo išsėdėjau vienas. Vienu tarpu į salę įėjo pažįstamas policijos valdininkas, kuris simpatizavo lietuviams. Tokiai progai pasitaisyti, priėjau prie jo ir paklausiau, ar aš čia vienas būsiu. Atsakė, kad palauk, tuojau čia bus šimtai, nes visame mieste vyksta suėmimai.

Tiesa, už kokios valandos įvedė žinomą klaidišką, vokietininką, bet simpatizavusį lietuviams Žabrovsky. Jis baisiai keikėsi ir kėlė triukšmą, kad jį kaip vokiečių neturi teisės suimti, tačiau policininkų buvo apstumdymas ir nurišęs atsisėdo prie manęs. Neužilgo pradėjo masiniai vesti suimtuosius, kurių tarpe matėsi žymių klaidiškų ir iš didžiosios Lietuvos tarnautojų ir veikėjų. Tiesa, iki ryto salė buvo prikimšta suimtyjų. Tačiau niekas nežinojo už ką mus suėmė, kiek ilgai laikys ir ką iš viso su mumis darys. Vietiniai krašto policininkai buvo žiaurūs, apstumdydavo ir kojomis spardė. Čia mums teko išbūti bent dvi paras. Pro langą matėme, kaip į uostą įplaukė su vėliavomis vokiečių laivas ir pro kalėjimą pravažiavo su didelėmis iškilmėmis Hitleris, ranką iškėles sveikindamas minią. Mūsų tarpe ėjo gandas, kad po Hitlerio išvykimo būsime paleisti, tačiau įvyko kitaip.

Hitleriui išvykus mus saugojo krašto policininkai dingo, o jų vieton atsirado SS policija. Jiems perėmus, prasidėjo nauja tvarka. Iš salės mus paskirstė į kalėjimo kameras. Kamera buvo skirta keturiems kaliniams, tačiau mūsų prigrūdė viso 10 žmonių. Su manim į kamerą pateko žinomas lietuvis veikėjas, Dievo žodžio sakytojas Ancas Baltrys, kuris Nepriklausomos Lietuvos laikais per Klaipėdos radio skelbė lietuvišką rytinę šventą valandėlę ir taip pat rašė Lietuvos Keleivį. Į mano kamerą pateko gubernatūros švietimo referentas Šlažas, banko direktorius Borchertas,

Vytauto Didžiojo gimnazijos mokytojas, kurio pavardės neprisimenu ir eilė kitų veikėjų, kurių pavardžių taip pat neprisimenu. Čia mums teko sėdėti apie savaitę be jokio tardymo ir be žinios, kas su mumis bus daroma. Visa mūsų paguoda buvo Ancas Baltrys, kuris mus nuraminavo, kiekvieną rytą ir vakarą pasakydamas keletą raminančių frazių iš Šventojo Rašto.

Už savaitės buvo iššauktas Baltrys, kuris po kelių valandų į kamerą grįžo labai patenkintas ir pasigyrė, kad buvęs geštape ir sukirtęs geštapo valdininkus. Jo pasakojimu, geštapininkai jį užpuolė, kad jis būdamas klaidiškis, taigi vokiečiai, išniekinę arijų kraują. Bet Baltrys pacitavęs iš Mein Kamp' vietą kurioje Hitleris sako, kad grynas arijų kraujas esąs tik vokiškas ir negali būti maišomas su kitu krauju. O Baltrys įrodė, kad klaidiškiai esą lietuviai, taigi jų kraują į vokiškąjį kraują negali būti maišomas!

Būtų per daug šiame straipsnyje aprašyti visa tai, kas įvyko kalėjime ir kas atsitiko su kitais kaliniais.

Ne tik Klaipėdoje, bet ir visame Klaipėdos krašte buvo vykdomi lietuvininkų suėmimai, jų kankinimai ir net žudymai. Vertėtų paminėti Juodkrantės pašto viršininką Lorenčių, kuris buvo Juodkrantėje suimtas, virve pririštas prie vežimo, taip kad turėjo bėgti vežimui važiuojant ir tokiu būdu buvo vežamas per visą Neriną. Neringos vokietininkai susirinkę prie kelio, pylė ant jo pamazgas, metė akmenis ir, rodos, kad tokiu būdu jis buvo nukankintas. Tokių ir panašių kankinimų su lietuvininkais vyko visame krašte.

Tad vertėtų, kad Lietuvos Tyrimo Institutas rinktų ir apie Klaipėdos krašto kankinius žinias. O gal Klaipėdiečių sąjunga kitiems metams, kada sukaks 30 metų nuo Klaipėdos krašto atplėšimo, paskelbs atskirą martirologinę medžiagą.

K. Klastauskas

HELP WANTED MALE

WANTED EXPERIENCED MILLING MACHINE OPERATORS AFTER NOON SHIFT GOOD WORKING CONDITIONS AND TOP PAY AND STEADY WORK. APPLY IN PERSON VR/WESSION CO. 1279 RICKETT RD. BRIGHTON, MICH. (37-44)

WANTED AT ONCE 1ST CLASS SKILLED GEAR & SPLINE GRINDERS AIRCRAFT & TOOL ROOM MACHINISTS Day & Night Shift 100% company paid pension, paid vacation, paid holidays, Blue Cross, life insurance & sick & accident insurance. Steady work, plus overtime. GEARCRAFT, INC. 23349 Dequindre Ave. Hazel Park, Mich. 313 — 564-5923 (40-46)

WANTED JOURNEYMEN TOOL & DIEMAKERS Age no barrier. For days & afternoon shift Steady year round work for qualified men. Employment office 8:30 A.M. INLAND TOOL & MFG. CORP. 20263 Hoover Detroit, Mich. (40-45)

NEREIKĖTŲ UŽMIRŠTI IR KLAIPĖDIEČIŲ KANKINIŲ

Spaudoje radau Lietuvos Tyrimo Instituto pranešimą, kuriame prašo žinių apie Lietuvos gyventojų žudymą, kankinimą bei kalinimą nuo 1940 metų vasaros iki dabar. Keista, argi Vlikui nežinoma, kad lietuvių kankinimas ir žudymas prasidėjo jau 1939 metais.

Lietuvai neramios dienos ir lietuvių kankinimas prasidėjo 1939 metais, kada išgalėjo Vokietijos naciai ir privers-

tinu būdu atplėšė Klaipėdos kraštą.

Šia proga norėčiau, kaip buvęs Klaipėdos mieste pirmoji įkalnimo auka, papasakoti, kaip lietuvių persekiojimas prasidėjo.

Tuo metu buvau Klaipėdos krašto pilnateisis gyventojas. Tarnavau valdžios įstaigoje ir dirbau prie paskutinių Klaipėdos krašto seimelio rinkimų paruošimo. Kovo mėn., nežinrind kad

Klaipėdos krašte nacių jaunimas buvo pasidarius drąsesnis, gyvenimas ėjo normalia vaga. Kovo mėn., kaip žaibas iš dangaus, atėjo Hitlerio ultimatas priskirti Klaipėdos kraštą prie Vokietijos. Mums buvo žinoma, kad Lietuvos vyriausybė ultimatumą priėmė ir pagal sutartį Klaipėdos kraštas buvo perduotas Vokietijai. Tad ir gyventojams, kad laiku pasišalinti iš Klaipėdos

KŪRYBA IR MOKSLAS

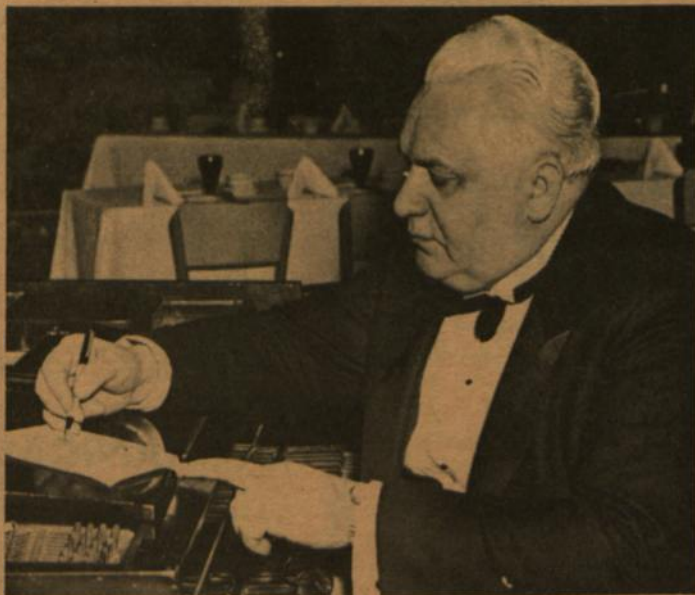
Prezidentas Antanas Smetona Margočio studijoje Chicagoje. Dešinėje iš viršaus žemyn stovi komp. A. Vanagaitis, adv. A. Ollis ir gen. konsulas dr. P. Daužvardis.

A. VANAGAIČIO IMPERIJA

J. ŽILEVIČIUS

Kai 1924 m. birželio 24 d. A. Vanagaitis su J. Olšausku ir V. Dineika atvyko į JAV, jis visiškai negalvojo apie kio nors žurnalo leidimą, bet prieš išvyksiant iš Kauno galvojo apie linksmus vaidinimus kolonijose ir, kiek spėjęs pažinti išeivijos galvoseną, bandė programą taip parengti, kad ji būtų kiekvienam lengvai suprantama. Pasikvietęs ketvirtą savo bičiulį J. Dikinį, bendrai nusstatę vaidybos rūšį ir vardą, būtent vodevyliis "Dzimdzi-Drimdzi", tą pat metų rugsėjo 20 d. Bostone, Mass., turėjo pirmą pasirodymą. Programa buvo kupina juokingiausių dialogų, rimtai apgalvotų, kad nieko neįžeisti, bet kad būtų sąmoningi ir tuo pačiu juokingi. Po kelių vaidinimų, Vanagaitis iš prigimties būdamas puikus psichologas, pačiupo senojo išeivio dvasinio tautinio ilgesio stygas savo kraštui. Programon naudojė humorą, dainą, apyskaitę, ar kokį vaizdelį, vis primenantį Lietuvą, pažįstamus vietovių vardus ir tp. Visa tai senojo išeivio dvasią, išsiilgusią savo krašto dilingintę dilgindavo. Tuoj Vanagaitis pasijuto sučiupęs jautriąją stygą ir ant jos grojo visa jėga. Dideliu pasisekimu apilankė visas lietuviškas kolonijas.

Šalia vaidinimų buvo išleistos Vanagaičio įdainuotos plokštelės. Po kelių savaičių tik atvykus, gavo progos įdainuoti Columbia Co. pirmutinę plokštelę "Dzimdzi-Drimdzi" ir "Futbolas". Neužilgo buvo įdainuota daugiau. Kad plokštelių klausytojai galėtų sekti žodžius ir juos išmokyti, parašė du dainų - dainuokų rinkinėlį "Vanago Plunksna" ir "Vanago Snapas". Laimingu sutapimu susidraugavo su žinomu visuomenininku J. J. Bachunu, kuris tuos rinkinėlius savo lėšomis išleido. Jų buvo parduota net po 5,000 egz.

Kompozitorius Antanas Vanagaitis

1927 m. J.J. Bachunas savo automobiliu kartu su žmona vežiojo Vanagaitį su kitais po kolonijas vaidinimams, o patys pertraukos metu pardavinėjo minėtus rinkinėlius ir tvarkė visus administracinius reikalus. J.J. Bachunas stebėjo, kaip Vanagaitis yra laukiamas ir gerbiamas kolonijose savais pasirodymais. Toje kelionėje ir kilo mintis leisti juokų žurnalą, kuris būtų beparchyvis, o vien tik neužgaulingo juoko ir humoro leidiniu, kokio tuo laiku nebuvo. Tiesa, buvo pirmiau leidžiami juokų leidinėliai k.t. "Šakė", "Žvirblis" ar "Taraka" ir kiti panašūs, bet jie buvo partiniai, kad savo tarpe "pasignai-byti". Po rimtų ir visapusių su J.J. Bachunu apsvarstymų, nutarta minėto turinio žurnalą leisti, kurio pusei metų leidimo išlaidas pasizadėjo apmokėti. Kadangi tai buvo prieš pat Vėlikas ir pavadinta Margočiu, pirmas numeris išėjo 1928 m. balandžio 1 d.

Vanagaitis, per keturis metus su vaidinimais lietuvių kolonijose besisukinėdamas pamatė, kaip jis darosi vis plačiau mėgiamas paprastosios masės, pradėjo leisti savo bei jo bičiulų

liū įdainuotas "vanagai-tiško" būdo paruoštas dainas-dainuokas, kurių 1928 m. jau buvo išleista 20 įvairių įdainavimų. Nors plokštelės buvo labai perkamos, bet vistiek jis neįjutė turįs artimą ryšį su plačiąja visuomene, todėl ir ši aplinkybė vertė būtinai leisti žurnalą, nors spausdintų gaidų su plokšteliniu turiniu irgi buvo jau, palyginti, nemažai išleista (Leido Ks. Strumskis, vėliau pats Vanagaitis-Margutis). Margočio pirmojo numerio - kvieslio buvo išleista net 42.000. Tai ne juokas anais laikais.

Pats žurnalo vardas vertė jį domėtis. Žurnalo skyriai taipgi pavadinti negirdėtais vardais: Redakatoriaus išsižiojimas - redakatoriaus žodis, Radijogavija - radijo žinios, Juokologija - juokų skyrius, Teatrologija - apie teatrą, Dainobalsija - dainos sugaidomis, Kritikomanija - kritiškos pašaipos, Spelelogija - spėjimai, Garsinimologija - garsinimai, Sapnologija - humoristinis sapnų aiškinimas ir tp. Metinė prenumerata už 24 psł. žurnalą, tik 75 c. Žurnalas greit pasiekė 7,000 skaitytojų. Per 25 metus buvo išleista beveik 330 numerių, kur kiekviename numeryje buvo bent

(Nukelta į 6 psł.)

Naujas teatras Marquette Parke

Kiekvienas didžiosios Chicagos lietuvių kolonijos -- Marquette Parke -- gyventojas žino Baletų Mokyklos salę. Ji randasi visiems lengvai pasiekiamoje vietoje, šešiasdešimt devintojo gatvėje, pačiame lietuviško judėjimo centre, apsupta įvairiausių krautuvų, įstaigų ir, žinoma, smuklių. Salė itin patogi susirinkimams ir įvairiems mažesnio masto pobūviams, nes, be kita ko, turi ir pakankamai gerai aptvarkytą sceną. Ir štai, jau keli mėnesiai ta salė... nebenuomojama. Ne vieną organizaciją tokia savininko Arnoldo Giedraičio nauja "politika" pastatė kebloką padėtin. Bet Arnoldas turi savo planus. Arčiau jį pažįstantieji žinojo, kad visus paskutinius metus jo pastangos kryo į naujo teatro kūrimą.

-- Aš galvoju ne apie vieno - kito veikalo pastatymą. Noriu čia Marquette Parke suorganizuoti pastovų repertuarinį teatrą, kiekvienam sezonui paruošiantį po kelis ar keliolika (mažesnių) veikalo, -- kalbėdavo jis. -- Patalpas turiu, sceną ir salę po truputį pats pakenčiamai susitvarkiau, susipirkau pakankamai prožektorių ir kitokio aparatūros, įgijau daug meninio ir techniško patyrimo...

-- Bet kur gausi aktorius?

-- Samdysiu. Pas mane viskas bus apmokama, viskas profesionaliniais pagrindais.

Taip. Jis ne vien kalbėjo, bet ir dirbo. Rezultate -- naujojo teatro atidarymas įvyks jau kitą savaitę, balandžio 27 dieną. Bus stato mi trys vienaveiksmiai vaidinimai.

-- Pirmasis vienaveiksmis vadinasi "Chicago". Jo autorius, jaunas newyorkietis dramaturgas Samuelis Sheperdas nesenai itin palankiai buvo įvertintas "Time" žurnale, -- pasakojo Arnoldas vienos repetitijos metu. -- Sheperdas rašo taip, kad pas jį nebėra įprastinio dramatinio siužeto. Jis veikia tiesioginiai į žiūrovo skonį ar nuotaiką... Mūsų statomo veikaliuko veiksmas vyksta vonioje, kurioj sėdėdamas pagrindinis veikėjas savo vaizduotėj sukuria visą būsimų atostogų pasaulį. Jis, galima sakyti, ir tėra vienintelis veikėjas... Ki ti pasirodo tik trumpam ir bando, taip sakyti, save primesti jo realybei... Ar jiems tai pavyksta, taip ir nėra visai aišku...

-- Antrojo veikalo "Come down, Mother" autorė yra jauna Newyorkietė dramaturgė Meagan Terry, kuri dirba "Open Theatre" stacionariame po vieną vienaveiksmį kas savaitę. Jos labiausiai pagarsėjęs vaidinimas yra "Vietnamo karas", gi ji pa-

ti plačiai žinoma kaip rašanti dabar taip daug apšnekamų narkotikų LSD itakoje.

-- Mano statomo gabalo antrinė antraštė "Trijų moterų transformacija". Tuo "transformacijos" metodu Terry ir skiriasi nuo "klasikinių modernistų", kaip Ionesco, Becketto ar Geneto. Jos vaidinimai susidaro iš mažų situacijų, kurios neturi tekstinio augimo... Šiame vaidinime visos trys moterys keičiasi iš prositučių į senoles, o vėliau -- į plovėjas... Vaidinimas liečia moters

tuvių aktorių, kurie domėsis, niekada neatsisakysime savo grupę priimti. Angažuosime vis naujus režisierius... Aktorių mums, vis dėl to, trūksta, o turimiems -- trūksta entuziazmo teatrui. Nežinau ar to entuziazmo pakanka ir mūsų publikai... Visa tai ir verčia statyti angliškai.

-- Kiek publikos tikėtės sutraukti? -- Pastatymai vyks savaitgaliais: penktadienį, šeštadienį ir sekmadienį. Apšnekėtus tris vaidinimus bandysime duoti devynis kartus. Mano salėje prie staliukų tel-

Naujojo Chicagos Teatro (The Play House) aktorės: Sherri Fox, Ramunė Jurkūnaitė ir Milica Nikich repetuoja M. Terry vienaveiksmį "Come down, mother". Atidarymas A. Giedraičio salėje, balandžio 27 d.

dilemą... kas ji gali būti ir ką ji gali...

-- Paskutinis vaidinimas yra Pauliaus Fosterio "Balls". Fosteris yra vienas iš avangardiškiausių. Scenoj aktorių nėra: jų kalba užrašyta magnetinėje juostelėje.

Tik du sviedinukai užtemdytoje scenoje osilūuoja pirmyn ir atgal... Pats tekstas yra dviejų mirusių kalba grabe... Visą tą vaidinimą galima pavadinti savotiška poetine patirtimi.

-- Susidariau įspūdį, kad visi vaidinimai yra gana moderniškai... -- išterpiu.

-- Taip. Mūsų noras yra parodyti tai, kas šiandien vyksta "off Broadway". Kas bando, kuo gyvenama avangardiniame teatre. Mes ribosimės vien tik naujųjų amerikiečių dramaturgų veikalais.

-- O kaip su lietuvišiais dramaturgais?

-- Visuose mano minėtuose vaidinimuose ir jų pastatymuose lietuviška tėra tai, kad aš, taigi lietuvis, juos režisuoju ir viename jų Ramunė Jurkūnaitė (chicagietė) sukuria vieną pagrindinių vaidmenų. Tačiau statysime ir lietuvių jaunųjų kūrėjų veikalus, jeigu tik jų tinkamą atsirastų... Turime Algirdo Landsbergio "Penkių stulpų" angliškąją versiją, kurią, manau, statysime kito sezono pradžioje. Ją režisuos Darius Lapinskas... Lie-

pa maždaug pusantro šimto žiūrovų. Jeigu per tuos devynis pastatymus pavyktų sutraukti aštuonis - devynis šimtus žiūrovų, teatras jau galėtų išsiversti... Turėkit galvoj, kad visi aktoriai yra profesionalai ir jiems mokėsi už kiekvieną repetitiją praleistą valandą... O yra gana daug ir kitokių išlaidų.

-- Dar šį pavasarį duosime satyrinio pobūdžio veikalo ciklą apie meilę. Režisuos Sherry Fox, kuri veikia "Come down, Mother", atlieka vieną iš svarbiausių vaidmenų. Ji turėjo savo teatrą New Yorke ir yra daug kur vaidinusi. Vaidybinės patirties daugiau ar mažiau turi kiekvienas mūsų dabartinės grupės branduolio aktorius. Visi dirba su entuziazmu ir rezultatai skolas esu labai patenkintas.

-- Mūsų teatre žvaigždžių nebus. Kiekvienas aktorius turės ir pagrindinių ir šalutinių vaidmenų. Kiekvienai rolei turėsime pakaitalus, kurie turės progos vaidinti, jeigu ne premjeroje, tai kituose pastatymuose.

Pokalbis su Arnoldu Giedraičiu vyko jo salėje. Kalbėti, klausinėti norėjosi dar daugiau, bet jau buvo susirinkęs visas aktorių kvorumas reikalingas repeticijai. Žinoma, kad kiekviena minutė Arnoldui ir jo or-

(Nukelta į 6 psł.)

A. VANAGAIČIO IMPERIJA...

(Atkelta iš 5 psl.)

dvi dainos ar dainuškos (išskyrus paskutinius porą metų), sudaro per 600 dalykėlių, liaudžiai skirty. Buvo tokių, kurie išsikirpdavo tas daineles ir susidarydavo rinkinius. Tokių nevieną užtikau.

Be vaidinimų ir žurnalo dar buvo nepaprastai galinga masės veikianti priemonė, tai plokštelės. "Munšainiukas" iki 1929 m. liepos m. buvo išparduota 12.000, o bendrai Vanagaičio plokštelių iki 1939 sausio m. ne mažiau 70.000. Columbia Co. dėl menko iki tol buvusio lietuviškų plokštelių pardavimo buvo nutarusi lietuviškąjį skyrių uždaryti, bet pradėjus vanagaitiniam su bičiuliais idainuotų plokštelių pareikalavimui augti, leidykla savo nutarimą pakeitė. Anot vieno Columbia Co. valdininko, leidykla pardavė 1930 m. 150% daugiau, kaip kad visų kitų tautybių plokštelių kartu.

Pakanka šio vieno pavyzdžio, kad būtų aiškus vaizdas, kaip Vanagaitis palaipsniui su savo lietuviškomis dainomis skverbėsi į lietuviškas

Naujas teatras...

(Atkelta iš 5 psl.)

ganizuojamam teatrui kainuoja dar neuždirbtą pinigą ir turėjau idomų pokalbį nutraukti.

Buvo repetuojamas antrasis vaidinimas. Scenoje kaleidoskopiškai keitėsi charakteriai, situacijos, nuotaikos nuolat pertraukiamos režisieriaus "stop", "cut", "boom"...

-- Čia kiekvieną sceną nutrauks stiprus šviesos blykstelėjimas ir kelios sekundės tamsos, -- pašnibždomis paaiškino režisierius vėl atsisukdamas scenos pusėn. -- Gerai, gerai Melisa. Detales išdirbsime vėliau...

A. Pavėjis

šeimas, tuo atgaivindamas meilę gimtajam kraštui, lietuviškai dainai ir žodžiui.

Vanagaitis puikiai pažino liaudies melodijas ir visokius jų posūkius, kaip retai kas, todėl Vanagaičio plokštelėse pilna dainuškų, kurias visada daugiau mėgsta kaimas. Kur buvo reikalas prie dainuškinių ūpo melodijos pats prirašydavo "poezijas" dienos įvykiais pasijuokdamas, ir kitus priversdamas juoktis. Pvz.: "Fordukas", "Munšainiukas", "Doleriukas", "Litas", "Barborytė", "Aš mergytė" ir daug kitų. Prie svetimų autorių tekstų pritaikindavo dainuškines melodijas, pvz. J. Steponaičio žodžius "Mudu du broliukai" plokštelės keliolika tūkstančių išparduota. Ji buvo taip plačiai jaunimo pamėgta, jog nemokėdami kalbėti lietuviškai, tą dainušką, su didžiausiu pamėgimu visur dainuodavo. Tokios rūšies plokštelių pareikalavimas buvo labai didelis. Apart tos rūšies dainuškų, buvo ir rimto turinio su patriotiniu tekstu, k.t. "Kur Nemunas ir Daugava", "Ulonai", "Vilniun trauk", "Plaukia Nemunėlis", "Leiskit į Tėvynę", "Kam šerež žirgelį" ir kt.

Kur tik lietuviškas susibūrimas: vardinės, krikštytos ir kt. visur vanagaitinės plokštelės skambėdavo. Nekartą teko matyti kaip beklaušant plokštelės, asarų nuriedėdavo...

Dainuškas Vanagaitis dainuodavo be užtesimų - "staccato", greitai ir linksmu būdu, kas jaunimui arčiau prie širdies. Buvo išvertęs ir plačiai dainuojamą anglų kais tekstais tikruosius "džiazus" kad jaunimą pratinti prie lietuviško žodžio tarimo.

Vanagaičio veikla lietuviškos palaikymui turėjo didelį nuopelną. Netenka stebėtis, jei vienur kitur kolonijose organizavosi "dzimdzininkai" mėgdžiodami Vanagaičio vaidinimus, naudodami iš Margučio atspausdintus vadovėlius.

Ko Vanagaitis siekė savo vaidinimais, plokštelėmis ir žurnalu, jis pats pasisako man rašytuose laiškuose, kurių patiekiu keletą trumpų ištraukų.

1930 m. rašo: "Šiomis dienomis lankau Pittsburghą, nes negaliu atsikratyti pakvietimai suruošti vakarus. Geri žmonės pasitarauja. Net 4 vakarus turiu Pittsburghe. Kiek lankiausi, tai visur pilna žmonių. Vaziuok su linksmute programa (jis manė, jog aš į JAV atvykau koncertuoti. J.Ž.). Mėgink dainuoti kad ir savotišką "džiazą"..., nes kitaip nepasinaudosi... Trauk perkūnai, bile žmonės užganėdinti! Dainos, patriotizmas tai viskas... Šeštas sezonas važinėju po žmones. Publikos pilnos svetainės. Su vaikais dainuoju: "Asilas", "Karvutė", "Margaritą" ir kitus nonsensus. Kiti nemoka nei žodžio kalbėti lietuviškai, o dainuškas dainuoja. Sekanti sezoną aš juos dar labiau prisipratinsiu. Čia vaikai apleisti. Suaugusieji rūpinasi savimi... o vaikus pamiršta. Vaikai sukako 17-18 metų ir kas jie? It laukiniai. Keikiu tuos "veikėjus", kurie rūpinasi bedievybe ir kitais "mokslais", o paliko Dievo valiai vaikučius. Jie išaugs te tautybės, be nieko. Tokių "armijų" pilna visur ir kovoju su jomis "džiazu" pagalba. Tai ir drožiu išsi juosės komedijas. Ką gi daugiau darysi? Pats trauksi į Lietuvą, o aš liksiu tūlam laikui čia ir perėsiu "Margučius" "Peržegnoti" lietuvių ir atiduoti amerikiečiams tiesiog gaila..."

Tų pat metų vasario m. 5 d. rašo: "Mažiem pianistam reikia duoti lengvučių kūrinių. Tai yra pamatas lietuvibei. Žiūrėkite, kas pasidarsu su mano papliauškomis plokštelėmis. Parduoama tūkstančiais tik dėka vaikų! Su "Margu-

čiu" tas pats biesas. Kai tik telpa lengvas gabalėlis pianinui, tai ir "Margučio" pareikalavimas didesnis. Turėdami reikalą su minia turime prie jos taikytis ir patiekti tai, ką ji gali sugromuloti. Bet tai darydami, turime laikytis tautybės principo... Kas ir kaip ten bebūtų, vis reikia kelti patriotizmą. Pvz., reikia himno su lengvu akompanimentu. Vaikams tik tas kūrinių ištrigs į galvą, kuris jiems bus preinamas. Jiems bus prieinamas. Tas pats ir su kitomis dainelėmis. Viską metę, pasistenkime šiais metais "šauti" į vaikus ir skiepyti jiems lietuviybę..."

Metams praėjus po "Margučio" išleidimo, kai su jo turiniu gerai apsipažinta, 1929 m. balandžio m. į paliestus laiške klausimus pasisako: "Rašei man apie Margutį kitų nuomones. Dalinai taip yra. Kunigai (kai kurie) nemėgsta mano savarankiškos darbuotės, bet aš to nepaisau. Jų dalykas. Aš pats žinau, ko trūksta Margučiu, bet negaliu visko kartu įvykdyti. Truputį pakeičiau, tai susilaukiau protestų. Daugelis reikalauja sapnologijos, kvailosofijos, Dėdytės ir Tėytės ir kitų nonsensų, kuriuos gėda spausdinti. Aš laikausi ant pečių tų prasčiokų, kurie nemėgstas kas rimta, kilnu ir gražu. Mėnesinius žurnalus skaitė daugumas nemokšų skaitytojų. Jie buvo penimi nešvariais juokais ir karikatūromis apie kunigus, gaspadienes ir tt. Tokių skaitytojų gavau ir aš. Jie užsiprenumeravo vien smalsumo dėlei, manydami, kad vėl atėjo "Šakės", "Kardo" laikai. Apisiriko. Margutis dėjo kvailosofijas, bet neugavo tikybos ect. Atsirado tokių, nebepranumeravo, bet ilgai nie jie vėl grįžo. Tokiu būdu aš lauziu "ledus". Daugpralaužiau, bet daug dar liko".

Kaip matome, Vanagaitis savo tiklų siekimui turėjo planą, kurio

GREETINGS and BEST WISHES
To All The Lithuanian People
TALIS PHOTOGRAPHY STUDIO
7106 SUPERIOR AVENUE
HE 2-0010

GREETINGS and BEST WISHES
THE L & K HOTEL
654 BOLIVAR ROAD SU 1-4197

jis laikėsi. Dirbo išsi juosės ir rodos jau būtų pakakę jo darbo plėtimui šių keturių dalykų: vaidinimai, plokštelės, dainos su gaidomis ir žurnalas "Margutis", bet jis žengė dar toliau. Jis norėjo būtinai turėti lietuvišką radijo valandą. Šiame darbe su apčiuopiama talka atėjo tas pats J.J. Bachunas. Išnuomavo Cicero miestelį 13-kai savičių lietuvišką valandėlę, pradžiai 15 min., pasirašė sutartį, apmokėjęs už tą laiką stočiai iš anksto ir prasigysvenimui padovanojo Vanagaičiui.

Lietuviškoji valandėlė pradėjo veikti 1932 m. balandžio m. 11 d. ir šiais metais sukanka 36 metai sėkmingo, be sustojimo veikimo Chicagoje.

Vanagaičiui radijo taip sekėsi, jog greit pasiekė vienos valandos laiką. Vanagaitis, turėdamas savo rankose radijo, plėtė savo darbą Chicagoje: rengė vakarus, organizavo chorą, radijo vaidinimus, paskaitas (daug jų buvo spausdinama "Margutyje"), įvedė sveikatos ir teisės patarėjų skyrius, žinių apžvalgą ir t.t. Jo parengimai sutraukdavo virš 10 tūkstančių lankytojų, kurių didesnę da-

lį sudarė tokių, kurie niekada niekur lietuviškų parengimų nelankydamo.

O kai apsisvedė su L. Žilvytyte, veiklia visuomenininke, per jos seserį susibičiuliavo su žymiuoju visuomenininku Antanu Oliu, tada dar naušiau viskas pradėjo sektis, nes jiedu suglaudę gretas Vasario 16 minėjimus pradėjo rengti didžiuosiuose viešbučiuose miesto centre, programai naudodami simfoninius orkestrus ir pirmiaulius solistus. Taip darbas sėkmingai ėjo, kad Vanagaičio veikla buvo pakrikštyta žodžiu M-Perija, o visi jaunieji talkininkai: choristai, vaidintojai, akordeonistai ir kt. "vanagučiais".

"Margučio" veiklai reikia gero istoriko plunksnos, nes "Margutis" turėjo savo laikotarpį, kuris išsivijęje priklauso prie didžiųjų lietuviškos išlaikymo darbų.

HELP WANTED MALE

WANTED AT ONCE
JOURNEYMEN
TOOLMAKERS
Must have job shop experience on
Tools, Gauges & Fixtures. Day work.
Steady work for qualified men.
ENMARK TOOL CO.
14835 Stephens Drive
East Detroit, Mich.
313 — PR 6-2721 (42-48)

OPPORTUNITIES FOR REGISTERED NURSES

To work in 90 bed accredited acute general hospital located 20 minutes from Downtown Detroit. Starting salary \$650.00 per month, plus \$45.00 paid differential for afternoon & night shifts. Excellent personnel policies and liberal benefits include:

- PAID SICK LEAVE
- PAID VACATION
- PAID BLUE CROSS
- PAID PENSION PLAN

FOR FURTHER INFORMATION CONTACT
MR. S. B. MILTON—ADMINISTRATOR
SUMBY MEMORIAL HOSPITAL
234 VISGER RD. RIVER ROUGE, MICHIGAN
313 — DU 1-6265 (42-48)

Immediate Openings For
**MACHINISTS
MACHINE OPERATORS
BRAKE OPERATORS
FABRICATORS**

FOR EXPERIENCED MEN who can READ
PRINTS and set up their own work. Do not
have to be a journeyman.

Openings on 1st and 2nd shifts.

An equal opportunity employer

**MECHANICAL HANDLING
SYSTEMS**

12755 E. 9 MILE Warren, Mich. (42-44)

PLANINGAS TAUPYMAS

5 1/4%

Mokamas už vieno metų taupymo
lakštus nuo išdavimo datos
(\$10,000.00 ar daugiau, įdedant po
\$1,000.00)

MOKA GERUS DIVIDENDUS.
PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

4 3/4%

Metinis dividendas mokamas už
indėlius taupymo knygutėse.

DEL INFORMACIJŲ KREIPKITES

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD • CHICAGO, ILL. 60608 • TELEPHONE 847-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING JOHN J. KAZANAUSKAS, President

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų
ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

LTM ČIURLIONIO ANSAMBLIO PAREIŠKIMAS

Clevelando lietuvių visuomenininkų grupės paskatintas, L. T. M. Čiurlionio Ansamblis nutarė viešai pareikšti savo nuomonę apie Č. A. liečiančius, iš sportininkų kelionės į okupuotą Lietuvą išplaukiančius įvykius:

Mėginimą sutrukdyti Lietuvos nepriklausomybės atgavimo 50-ties metų sukakties minėjimo programos išpildymą.

Prieš tai ir po to pasirodžiusius visuomenę klaidinančius raštus ir Čiurlionio Ansamblių ir jo vadovybę ižeidžiančius atvirlaiškius.

L. B. Clevelando II-sios Apylinkės valdybos paskelbtą Čiurlionio Ansamblių provokuojantį pareiškimą.

Čiurlionio Ansamblis 1940 metais įsisteigė Lie-

tuvos sostinėje Vilniuje puoselėti tautinį ir liaudies meną, sava daina ir giesme kelti tautos dvasią ir skatinti ryžtą kovoti už tėvynės laisvę.

Bolševikų ir nacių teroro metais persekiojamas Čiurlionio Ansamblis neatsisakė savo šventos pareigos. Tuo labiau, būdamas laisvame krašte ir jausdamas Clevelando lietuvių visuomenės išreikštą pasitikėjimą Vasario 16-sios minėjime, Čiurlionio Ansamblis nepasiduos keletos asmenų skleidžiamai skaldučiai veiklai.

Ansamblis visuomet laikėsi ir laikosi tautinio solidarumo ir visuomeninės drausmės, išeinančios iš mūsų aukščiausios vadovybės.

Sportininkų išvykos į okupuotą Lietuvą, tiek Ryto Babicko Ansamblyje dalyvavimo klausime, Čiurlionio Ansamblis griežtai laikosi mūsų veiksmų Clevelando nutarimų ir Washingtono politinės konferencijos išvadų.

Ansamblis, kaip organizacija, taikliais klausimais saivališkų žygių nedaro ir nedarys. Taip pat ir kitoms organizacijoms ar asmenims į savo vi-

daus santvarkos reikalus kištis neeis, bet visais būdais ir priemonėmis prisidės išlaikyti vienybę ir su pagarba ir meile savo tautai ir tėvynei sieks savo užsibrėžtų tikslų.

LTM Čiurlionio Ansamblio Taryba

VIENYBĖS REIKALU

Tautiniu solidarumu susirūpinusi lietuvių grupė š.m. kovo mėn. 15 d. susirinko "Čiurlionio" Ansamblio namuose, Clevelande, aptarti lietuvių tarpe pasireiškusias nesantaiką keliančias priežastis, nesiderinančias su geru lietuviu vardu išsivijoje.

Susirinkusieji priėjo vieningos nuomonės, kad ypatingai šiais Laisvės Kovos metais, Lietuvos nepriklausomybės atstatymui ir lietuvių išlaikymui yra reikalingas visų lietuvių tautinis solidarumas, tarpusavio tolerancija ir vienybė. Deja, pastarųjų metų tarpusavio ginčai šmeižtų forma prasišveržė net į laikračių spaudą. Jie yra ir toliau skleidžiami pasirašytų laišku ir net anoniminių atvirlaiškių pagalba.

Susirinkusieji nutarė, kad šmeižto akcija, nukreipta prieš laikraščius mūsų pasižymėjusius veikėjus ir prieš lietuvių tautinei kultūrai nusipelnusį "Čiurlionio" Ansamblių ir jo vadovą, skaldo Clevelando lietuvių visuomenę.

Susirinkimas vieninai pasisakė prieš šmeižtų autorių bei išsišokimų organizatorius, kurių keliama nesantaika tik pasitarnauja lietuvių tautos bendram priešui.

Susirinkimo įgaliojimai: Henrikas Brazaitis, Antanas Butkus, Juozas Damušis, Danielius Degešys, Viktoras Palūnas.

• LB Clevelando I-os Apylinkės metinis susirinkimas įvyks sekmadienį, balandžio 21 d., 12 val. Lietuvių Klubu viršutinėje salėje, 6835 Superior Ave.

Darbotvarkėje: Valdybos, izdo ir kontrolės komisijos pranešimai, diskusijos dėl pranešimų, naujos valdybos ir kontrolės komisijos rinkimai. Taip pat bus renkami atstovai į naujai įsteigtos LB Ohio Apygardos suvažiavimą.

Nariai, kurie dar nesusimokėjo solidarumo įnašus, galės tą atlikti prieš susirinkimą. Nesusimokėję neturės sprendžiamo balso.

Apylinkės valdyba prašo visus narius gausiai dalyvauti susirinkime, sutikti kandidatuoti į Apylinkės valdybą bei atstovais į Apygardos suvažiavimą.

LB Clevelando I-os Apylinkės Valdyba

• Specialų lietuvių teisininkų pagerbimą ruošia Lietuvių Konservatorių Klubas balandžio 19 d., 8 val. vak. Union Savings and Loan Assoc. salėje, 5106 Wilson Mills Rd.

Kalbės teisėjas Earl R. Hoover.

• Gražina Natkevičienė gavo liūdną žinią, kad Lietuvoj mirė jos motina Brunženė.

• Ingrida Bublėnė Nottingham Public Library vedėjos pakviesta demonstruoti lietuviškų margučių da-

žymą. Gausus apylinkės moterų skaičius buvo susirinkęs knygyno salėje ir grožėjosi lietuviškais raštais iš mairgintais margučiais. Daugelis jų pirmą kartą matė tokį dažymo būdą bei tautinių motyvų panaudojimą šios rūšies mene.

• Rita Marija Juškaitė baigė Ohio University su pagyrimu ir dabar pradėjo dirbti Glenbrook pradžios mokykloje. R. M. Juškaitė yra Prano ir Onos Juškų dukterė, kurie žinomi Clevelando liet. kolonijoj kaip veiklūs ir nuosirdus lietuviškų reikalų rėmėjai.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

• Prieš atnaujindami savo namų ar automobilių draudimus, palyginkite savo mokesčių paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

• Išnuomojami šeimoms be vaikų du butai po 5 kambarius, naujai atremontuoti, po 60 dol. mėnesiui, Sv. Jurgio parapijos rajone, virš Superior Saving banko patalpų. Teirautis telefonu: 431-2497.

REIKALINGI DARBININKAI ĮMONEI

Pilnam laikui patikimi vyrai dirbti prie mašinų. Patirtis nereikalinga. Valandinis atlyginimas su visais draudimais ir priedais. Pirmoji pamaina su viršvalandžiais.

Kreiptis į
Tube Form Inc.
6984 Machinery Ave.
(prie E. 70 gt.)

PARMA

1215 Wexford Ave.

5 kamb. namas, 1 aukšto plane, ypat. didelis, vaizdingas sklypas, 2½ garažo. Netoli krautuvų, bažnyčių ir mokyklų.

Galima nedelsiant gyventi. Tel. ON 1-6125.

(44-45)

PARDUODAMI NAMAI

17,900
EASTLAKE

Lovely 2 bedroom ranch with attached garage and utility room. Built on crawl space with hardwood floors. House near entrance to 91 extension convenient to Lakeland freeway. Many extras in home—including carpeting—large Patio in rear covered by aluminum awning ensemble by sliding French doors. The lot is exceptional being 57 X approx 280 ft. deep. Entire lot landscaped. Refrigerator—washer & dryer can also be purchased reasonable. Home is located in St. Justins Parish, and is close to Elementary—Junior—and Senior High Schools. Call for appt.

WILLOUGHBY
17,700.00

New 3 bedroom colonial with 1½ baths built-in oven-range & disposal with aluminum siding for ease of maintenance, large utility room 3 mammoth bedrooms, master bedroom with walk-in closet. Main bath with shower—clay tile and vanity. Total livable area 1380 Sq. ft. Homes are within seven minutes of Lakeland Freeway. Two homes available plus six more construction sites. Location of construction is South off Lake Shore Blvd. You Decorate.

VINE REALTY INC.
35165 Vine St., WH 2-1440
(39-44)

BOSTONO LIETUVIŲ ŽINIOS

DAIL. VIKTORO ANDRIUŠIO MIRTIES METINĖS

Kovo 27 d. baigėsi metai, kai Bostone mirė dail. Viktoras Andriušis. Lietuvoj jis pasižymėjo kaip dailininkas dekoratorius, ilgą eilę metų dirbęs Valst. Teatre. Bostone, kol buvo sveikas, darė dekoracijas beveik visiems liet. teatriniams pasirodymams, kurie čia buvo rengiami. Jis buvo ir ALT S-gos Bostono sk. namų, berods, vienintelis tokių visoje Amerikoje, dekoratorius.

Balandžio 20 d. kultūrinis subatvakarių yra skiriamas dail. Vikt. Andriušio prisiminimui ir pagerbimui. Apie velionį draugą tars žodį dail. Česlovas Janušas iš New Yorko. ALT S-gos namuose bus atidengtas mirusio dailininko portretas, kurio autorius yra dail. Ant. Rūkštelė. Taip pat prašoma bus surengta dail. Vikt. Andriušio paminėtinė kūrinių paroda, bus iškabinta apie 40 jo darbų.

Dail. Vikt. Andriušis buvo tauri asmenybė, kitų darbuose ieškojęs tik gero, bet ne blogo, stengęsis suprasti ir blaiviai vertinti visa tai, kas dabar dedasi liet. dailės mene. Jo atminimas Bostone tebėra gyvas. Kult. subatvakarių rengėjai tikisi, kad balandžio 20 d. vakare, ALT S-gos namuose, So. Bostone, susirinks visi, kuriems dail. Vikt. Andriušis buvo artimas, suprantamas ir savas.

Velionio darbų paroda bus atidaryta balandžio 20 d., 7 val. 30 min. vak., o uždaryta kitą dieną, IV 21, 10 val. vak. (lankoma nuo 11 iki 1 val. ir nuo 5 iki 10 val. vak.).

KULTŪRINIŲ SUBATVAKARIŲ RENGĖJAI TIE PATYS

Inž. Edm. Cibo pirmininkaujama Kultūriniais subatvakariams rengti komisija, intesyviai dirbusi septynis metus, rengusi vakarus liet. mokslo ir meno temomis Bostone, buvo besirūžianti šį pavasarį atsistatydinti. Pasitraukimo mintis buvo tokia: ateis nauji ir energingi žmonės, kultūriniai subatvakariai gal pasidarys dar įdomesni ir vertingesni rengimai.

Prieš keletą dienų komisijai susirinkus posėdžio į ALT S-gos namus, kuriuose kult. subatvakariai yra rengiami, pavasario darbų aptarti, iškilo ir komisijos pasitraukimo klausimas. Paaiškėjo, kad 1968-1969 m. sezonas bus dešimtas kult. subatvakarių sezonas. Komisijoj yra žmonių, kurie be pertraukos dirbo visą tą laiką. Jų tarpe ir Ona Vilėniškienė, visada besišypsanti, atrodo, niekad nepavargstanti (o iš tikro — ir ji labai pavargsta) vakaro viešnia ir svečių vaišintoja bei šeim-

PUNCH PRESS

Growing firm with many benefits, including profit sharing, is seeking a "Take Charge" man to operate the newly created press section. Exceptional opportunity for someone familiar with presses, dies and pressroom procedures. New equipment and a solid future. Ages open, earnings commensurate with ability. Apply 9 to 5 at

HI-VOLTAGE EQUIPMENT
4000 E. 116 CLEVELAND, OHIO
(42-44)

EXPERIENCED PRODUCTION WORKERS PUNCH PRESS OPERATORS DRILL PRESS OPERATORS & ASSEMBLERS Days & afternoon shift Steady work. Employment office open 8:30 A.M. INLAND TOOL & MFG. CORP. 20263 Hoover Detroit, Mich. (40-45)

ninkė. Tai ji ir tarė, kad kult. subatvakariams reikia aukoti nors dešimtmetį. Kitiems komisijos nariams beliko p. Vilėniškienei tik pritarti.

Taigi, kultūrinių subatvakarių rengėjai Bostone dar vieneriems metams liko tie patys: pirm. inž. Edm. Cibas, nariai įvairioms pareigoms pareigoms O. Vilėniškienė, Ant. Vilėniškis, Al. Griauzdė, Leon. Lendraitis, Vl. Mickūnas ir St. Santvaras.

ALT S-gos Bostono sk. valdyboj, kurios pirmininkas antrus metus yra Juozas Rentelis, o taip pat ir skyriaus narių tarpe komisijos ryžtas dar vienus metus pasilikti ir dirbti susilaukė sveikinančių atgarsių. Reikia tikėtis, kad ir nuolatiniai kult. subatvakarių lankytojai šią žiemą sutiks su pasitenkinimu. Nėra abejonės, žmonės, kurie jau išsiugdė tokį parengimų patyrimą, visa padarys, kad ir dešimtas kult. subatvarių sezonas būtų įdomus ir išsilaikytų darbais pasiektame lygy.

JAUNIMAS PRAŠO PAGALBOS

Bostono lietuvių šokių ansamblis šiais metais ruošiasi vykti į Chicago — į JAV ir Kanados šokių šventę. Vyks apie 60 asmenų. Toliau kelionė, o taip pat ir didelės išlaidos. Ne visi galės tas išlaidas padengti, reikalinga lietuvių visuomenės paramos.

Tam tikslui ansamblis balandžio mėn. 21 d., 2 val. p. p. John Hancock salėje, miesto centre, ruošia didelę meno šventę, kurios programoje dalyvaus lietuvių, latvių ir estų šokėjai, akt. V. Žukauskas ir Kennebunkport pranciškonų gimnazijos lietuvių moksleivių choras.

Bostono ir apylinkės lietuvių maloniai prašomi ateiti į pagalbą mūsų jaunimui — atsilankykite į šią reto pobūdžio meno šventę ir savo aukomis padėkite surinkti reikalingas lėšas kelionės išlaidoms padengti. Mūsų jaunimas daug laiko sugaišta besimokindamas tautinius šokus, todėl mūsų pareiga neapvilti jų, bet padėti jiems.

★

Bostono šokių ansamblis balandžio 19 d. dalyvaus programoje Massachusetts valstybės respublikonų partijos specialią pietų metu (100 dol. dinner plate), kuriuose dalyvaus apie 5000 asmenų. Laukiama atsilankant respublikonų kandidato į prezidentus Nixon ir kt. aukštų respublikonų partijos vadovų. Lietuvių pasirodymas su savo šokių menu, tai didelė reklama mūsų visiems lietuviams.

Balandžio 20 d. tas pats ansamblis dalyvaus N. Anglijos liaudies šventėje Natick, Mass., o gegužės mėn. 5 d. — Concord, Mass.

Televizijos stotis, kanalas 4, pakvietė mūsų ansamblių pagaminti kelių šokių juostą-filmą, tą filmą bus panaudota vėliau ruošiamoje specialioje programoje. (m)

ATITAIŠYMAS

Aprašant Vasario 16 minėjimą Brocktone (Dirva Nr. 37) mano padaryta nemaloni klaida.

Ten parašyta, kad pagrindiniu kalbėtoju buvo kun. Jucevičius, o turi būti kun. J. Jutkevičius. Smuikininkas kun. Valavičius, o turi būti kun. V. Valkavičius. Paliestus asmenis maloniai atsiprašome.

A. L. T. Brocton

BILIJETAU JAU PARDUODAMI!

METROPOLITAN OPERA

APRIL 29 THRU MAY 4 IN CLEVELAND PUBLIC AUDITORIUM

Apr. 29, Eve.: LUISA MILLER
Apr. 30, Eve.: FORZA DEL DESTINO
May 1, Eve.: CARMEN
May 2, Eve.: MADAMA BUTTERFLY
May 3, Eve.: ROMEO ET JULIETTE
May 4, Mat.: MARRIAGE OF FIGARO
May 4, Eve.: TOSCA

PRICES: \$2.50, \$3.50, \$4.50, \$5.50, \$6.50, \$9, \$11, \$13, \$13.50 (No Tax)

Tickets Available for All Operas—Not All Prices for Some Operas.

BOX OFFICE: Broadview Savings & Loan Lobby, 299 Euclid Ave.—Phone 621-8897

Open 9:30 A.M.-5:30 P.M. Librettos on sale Knabe Piano Used Exclusively

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS

6835 Superior Ave. Telef. 391-1143

Kviečia visus tapti klubo nariais.

Palaikydami Klubą — kartu paremsime Clevelando lietuvių organizacijas.

Penktadieniais galima vaišintis bulviniais blynais, dešromis, virtiniais ir kepta žuvimi. Kitomis dienomis įvairūs kiti valgiai.

Visi susitinkame Lietuvių Klube!

Naturally SUPERIOR SAVINGS

Main Office: SINCE 1909
798 EAST 185th STREET
6712 SUPERIOR AVENUE
13515 EUCLID AVENUE

HOME and REMODELING LOANS

INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

PRIEŠ TREJETĄ METŲ...

Balandžio 18 dieną su-
kanka trys metai kai buvęs
Lietuvos teisingumo mi-
nistras Boleslovas Masiulis
mirė ir palaidotas Michigan
City, Ind.

Nepriklausomybės laikais
B. Masiulis yra buvęs vienas
iš pagrindinių Lietuvos
įstatymų žinovas ir kūrė-
jas. Išėivijoje buvo aktyvus
Teisininkų Draugijoje, nuo-
latinis Lietuvių Enciklope-
dijos bendradarbis.

Už nuopelnus Lietuvos
nepriklausomybės kūriniui,
respublikos prezidento aktu
buvo suteiktas Vytauto Di-
džiojo ordino tėvūno titulas.

• Ona ir Jonas Gradins-
kai, kurie visada ateina į
pagalbą mūsų tautiniams
reikalams ne tik savo fi-
nansais, bet ir savo veikla
bei sumaniu darbu, Tauti-
nių šokių šventės rengimo
komitetui, kad atvežus į ją
mūsų jaunimą iš įvairių to-
limųjų vietovių, įteikė 100
dol. čekį.

• Tautinių šokių šventės
išvakarėse liepos 6 d. vaka-
re yra rengiamas didžiulis
banketas, kuriame galės da-
lyvauti ne tik Chicago ir
jos apylinkių lietuviai, bet
ir atvažiuoja iš visų JAV ir
Kanados bei Pietų Ameri-
kos ir Vokietijos, kad ta-
proga galėtų susitikti ir pa-
bendradauti seniai besimatę
tautiečiai.

SIBIRO MALDAKNYGE RŪPINSIS JĖZUITAI

Kun. L. Jankui mirus,
jam priklausiusi Sibiro lie-
tuvaičių maldaknygė buvo
perduota lietuviams Tė-
vams Jėzuitams Chicagoje,
vykdant paties kun. L. Jan-
kaus gyvu žodžiu dažnai iš-
reikštą norą — ją atiduoti
lietuviams jėzuitams, kad
ją saugotų, populiariau ir

Kanados rajono tautinių šokių vadovai pasitarimo metu Hamilto-
ne kovo 23 d. Sėdi iš kairės: D. Chainauskienė - London, G. Breich-
manienė - Hamilton, V. Balsienė - Toronto. Stovi: J. Karasiejus -
Toronto, A. Elvikis - Hamilton, J. Jokubynienė - Hamilton, R. Re-
ginienė ir Šileika - Rochester, M. Chainauskas - London.

platintų savo tautiečių bei
kitataučių tarpe. Kartu su
originalu perduotos visos
teisės, vertimų komplektas
bei du filmai anglų kalba
apie tą maldaknygę.

Ateity Sibiro maldakny-
ge, tolimesniais jos verti-
mais bei tais dviem filmais
rūpinsis kun. Kęstutis Tri-
makas, S. J., ją išvertęs į
anglų kalbą 1959 m. ir tuo
būdu įgalinęs lietuviškai ne-
mokantiems kitataučiams
ją išversti į savas kalbas.
Sibiro maldaknygė jau yra
išversta ir atspausdinta an-
glų (JAV ir Anglijoje), vo-
kiečių, olandų, italų, ispanų
(Kolumbijos ir Argentinoje),
kinų, prancūzų, lenkų ir ko-
rėjiečių kalbomis.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

LANKĖSI WASHINGTONE

ALT pirmininkas inž. E.
A. Bartkus ir I-sis vicepi-
rmininkas dr. P. Grigaitis
balandžio 5 d. buvo nuvykę
į Washingtoną, Lietuvos
Nepriklausomybės 50 metų
atžymėjimui sukaktuvinio
pašto ženklų reikalą, aplan-
kė Pašto Departamente Fi-
latelijos Skyriaus direktorę
V. Brizendene, su kuria tu-
rėjo išsamų pasikalbėjimą
lietuviams rūpimu pašto
ženklų. Buvo plačiai išdė-
tyti lietuvių motyvai šiuo
klausimu ir Brizendene pa-
sižadėjo šį reikalą pakarto-
tinai įnešti į atitinkamą ko-
misiją š. m. balandžio 20 d.
posėdyje — persvarstyti
anksčiau padarytą neigia-
mą nutarimą.

Po to, abu ALT darbuoto-
jai aplankė Valstybės De-

IRASYK SAVO VARDĄ
LIETUVIŲ TAUTOS KANKINIŲ KOPLYČIOJE
ŠV. PETRO BAZILIKOJE, ROMOJE.
LIETUVIŲ TAUTOS KANKINIŲ ATMINIMUI AUSROS
VARTŲ ŠV. MARIJOS — GAILESTINGUMO MOTINOS
KOPLYČIOS DARBAI JAU PRADĖTI.

KOPLYČIA BUS BAIGTA 1968 METAIS, JEIGU LAIKU
SURINKSIME LĖŠAS.

VISI LIETUVIAI, NE TIK SUAUGĘ, BET IR VAIKAI
PRISIDĖKIME SAVO AUKA PRIE ŠIO MŪSŲ TAUTOS
KANKINIŲ PAMINKLO.

Aukoms adresas:
LITHUANIAN MARTYRS' CHAPEL FUND
2701 W. 68 St., Chicago, Ill. 60629

Amerikoje aukos yra nurašomos nuo mokesčių
(tax deductible).

partamento Baltijos sky-
riaus viršininką A. Jenkins,
su kuriuo taip pat plačiai
aptarė pavergtos Lietuvos
reikalus ir patyrė, kad JAV
politika dėl Lietuvos oku-
pacijos nepripažinimo yra
nepasikeitusi. Ta pat proga
ALT atstovai iškėlė ir Lie-
tuvos pašto ženklų reikalą,
kaip į tai žiūrėtų Valstybės
Departamentas. A. Jenkins
manymu, Valstybės Depar-
tamentas tam kliūčių neda-
rytų, bet kadangi JAV pri-
klauso Tarptautinei Pašto
Sąjungai, jo nuomone, So-
vietų Sąjunga darytų tam
trūkdytų ir protestų.

ALT pirmininkas E. A.
Bartkus dar buvo nuvykęs
į Respublikonų partijos
centrą, kur turėjo reikalin-
gus ir naudingus Lietuvos
reikalų pasitarimus.

Abu ALT atstovai aplan-
kė taip pat Lietuvos pasiun-
tinybę ir tarėsi įvairiais
okupuotą Lietuvą liečian-
čiais klausimais su Lietuvos
atstovu p. J. Kajecku.

(ALT)

NEW YORK

JAUNIMO SIMPOZIUMAS APIE "HIPPIES"

New Yorke, kiek mažiau
Chicagoje ir Bostone, mūsų
jaunimo tarpe atsiranda il-
gaplaukių barzdylių ir mer-
ginų su minisijonais ir pa-
laidais plaukais. Mūsų vi-
suomenės reakcijos svyruo-
ja tarp pasipiktinimo ir nu-
sijuokimo. Kas čia per daik-
tas? — nevienas klausia.
Kokie čia papročiai: ma-
dos? Ką galvoja tas "bana-
ninis jaunimas", kad taip
apsirengia? Tai yra hip-
pies, — atsako žinovai. Hip-
pies arba, lietuviškai ta-
riant, blatiniočiai yra išle-
pinto miesto jaunimo rei-
škinys, žinoma, pati proble-
ma yra sudėtinga. Jau lai-
kas pribrendo mūsiškiams
rimčiau į tą reiškinį žiūrėti,
nes ir mūsų jaunimas užsi-
krečia tąja manija.

Balandžio 20 d., 7 val. 30
min. įvyks jaunimo simpo-
ziumas hippie klausimu.
ALT S-gos I skyrius pasi-
kvietė jaunos kartos žino-
vus viešai diskutuoti tų

blatiniočių filisofiją ir prak-
tiką ir bandyti prieiti prie
bendrų išvadų. Simpoziume
dalyvaus Tomas Speraus-
kas (psichologas), Rima Mi-
ronienė (pedagogė) ir Vy-
tautas Jurgėla (jo žodžiais,
"hippie žinovas"). Simpo-
ziumas įvyks Lietuvių At-
letų Klubu patalpose, Hal-
sey St., Brooklyn, N. Y.,
New Yorko ir New Jersey
lietuviai susirūpinę tuo rei-
kalu kviečiami dalyvauti.
ALTS I Skyr. Valdyba

LITERATORINĖ POPIETĖ — UNION, N. J.

Kovo 31 dieną, sekmadie-
nį, Irenos Veblaitienės ini-
ciatyva įvyko naujai išėju-
sio premijuoto Vytauto
Volerto romano ŠAMOKS-
LAS platesnis aptarimas.
New Jersey gyvena lietu-
viai įvairiom progom pra-
deda įvesti literatūrinius
sambūvius į madą, beveik
kaip tradiciją. Tai rodo, kad

susidomėjimas lietuviška
raštyja yra gyvas bei aktua-
lus ir darosi madingas.

Pobūvi atidarė ir trum-
pai literatūrinių minėjimų
praeitį šioje apylinkėje aptarė
Julius Veblaitis, pla-
čiau apžvelgdamas laureato
Vytauto Volerto kūrybinį
veržlumą. Čia jis dalyviams
pristatė visus tris pobūvyje
dalyvavusius premi juo-
tų knygų autorius: Kotryną
Grigaitę, Praną Naujo-
kaitį ir Vytautą Volertą.
Jis palinkėjo labiau pažinti
savus rašytojus, kurie nors
ir nelengvose aplinkybėse
randa laiko ir atiduoda sa-
vo duoklę lietuviškai litera-
tūra, tuo praturtindami
mūsų kultūrinį lobyną.

Paties romano Šamokslo
platesnę apžvalgą padarė
rašytojas Pranas Naujo-
kaitis. Jis pastebėjo Vole-
to, kaip kūrėjo laipsnišką
tobulėjimą ir originalumą.
Jo veikėjai esą gyvi, psicho-
logiškai judrūs ir dinamiš-
ki, žinoma, surado ir tam
tikrų pataisų, betgi tobulu-
mui ribų nėra. Pranas Nau-
jokaitis knygą įvertino
įžvalgiai, atvirai, pasaky-
tum profesionalo akylymu.
Jo nuomonės buvo pozity-
vios ir nuoširdžios. Litera-
tūrinės kūrybos vertinimo
menas tampa vienas iš įdo-
miausių kūrybos gildenio
šakų, ypač kai jis per-
teikiamas šią sritį gerai ži-
nančio žmogaus.

Po apžvalgininko pastabų
Irena Veblaitienė paskaitė
ištrauką iš naujai premi-
juoto romano. Pagaliau
trumpai prašneko ir pats
autorius Vytautas Volertas
padėk odamas rengėjams
šeimininkams ir gausiam
būriui dalyvių už parodytą
dėmesį jo naujam roma-
nui. Jis kvietė visus esan-
čius nepoiloگو atsilankyti jo
sodyboje, kur panašioje at-
mosferoje būtų diskutuoja-
mos kultūrinės aktualijos.
Pabaigai Jūratė Veblaitytė
paskambino tris Chopin kū-
rinus ir po sekusių vaišių
skirstėmes namo su viltimi
vėl netrukus susirinkti ir
pasidžiaugti kuria nors kul-
tūrine apraiška. (ksg)

PHILADELPHIA

PARENGIMŲ KALENDORIUS

Balandžio mėn. 20 d. atei-
tininkų pavasarinis koncer-
tas.

Gegužės mėn. 5 d. Moti-
nos dienos minėjimas.

Gegužės mėn. 11 d. Bend-
ruomenės Balso vakaras.

Gegužės mėn. 15 d. Šeš-
tadieninės mokyklos tėvų
komiteto rengiamas litera-
tūros vakaras.

Gegužės mėn. 26 d. LB
Philadelphijos apylinkės pa-
vasarinė gegužinė.

Birželio mėn. 16 d. Išveži-
mų minėjimas.

Liepos mėn. 28 d. Lais-
vės dienos minėjimas.

Rugsėjo mėn. 8 d. Bend-
ruomenės Balso gegužinė.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

PADĖKA

DR. JUOZAS ŠABANAS

mirė 1968 metų kovo 20 dienos vakarą
Chicagoje. Pagal velionies paliktą tes-
tamentą, jo kūnas buvo sudegintas ko-
vo 23 d.

Dėkojame visiems pareiškusiems
užuojautas žodžiu, gėlėmis, laiškais, te-
legramomis ir pasiuntusiems aukų įvai-
riems fondams, atvykusiems į koplyčią
ir dalyvavusiems atsisveikinime.

Nuoširdžiai dėkojame Martynui
Gudeliui, Antanui Kučiui ir Vytau-
tui Uzniui, padėjusiems sunkiausioje
skausmo valandoje.

Žmona ir sūnus

PADĖKA

Mūsų brangiai ir mylimai motinai ir senelei
A. A.

IDAI A. REINECKER

1968 m. kovo mėn. 27 d. mirus, ir kovo 30 d. pa-
laidojus Twinsburgo, Ohio kapinėse, širdingai dė-
kojame mūsų giminėms, bičiuliams, prekybinin-
kams pareiškusiems užuojautas mūsų skausmo
valandoje. Taip pat dėkojame evangelikų-liuteronų
kun. Hoyer už laikytas pamaldas koplyčioje ir pa-
lydėjimą į amžino poilsio vietą. Širdingai dėkoja-
me visiems už atsiųstas gėles, už atsilankymą kop-
lyčioje ir palydėjimą į kapus. Zak's laidojimo įstai-
gai už gražų ir širdingą patarnavimą.

Ačiū visiems.

Nuliūdę

duktė Hilda Krueger su šeima ir
sūnus Richard Reinecker su šeima

A. A.

SOFIJAI UŠACKIENEI

mirus, jos dukrai, ALT S-gos narei NORAI MI-
TALIENEI ir šeimai nuoširdžią užuojautą reiškia

ALT S-gos Philadelphijos
Skyrius

Mieluosius ELEONORĄ ir PETRĄ MITA-
LUS mylimai mamytei ir uošvei

SOFIJAI UŠACKIENEI,

Sibiro kankinei, mirus Lenkijoje, nuoširdžią užuo-
jautą reiškiamo ir kartu liūdime

Herta ir Algirdas Joniai

Ponią

NORĄ MITALIENĘ

ir šeimą, jos brangiai mamytei mirus, nuošir-
džiai užjaučiame ir kartu liūdime

T. ir M. Traunai,
A. ir V. Gruzdziai

Mielą birutietę GRAŽINĄ NATKIENĘ, bran-
giai mamytei

S. BRUNDZIENEI

Lietuvoje mirus, giliai užjaučiame ir drauge liū-
dime

D. L. K. Birutės Draugijos
Clevelando Skyrius

Mielą poniją GRAŽINĄ NATKEVIČIENĘ, jos
Brangiai Mamytei

S. BRUNDZIENEI

mirus Lietuvoje, giliai užjaučiame ir kartu liū-
dime

J. Z. Gluodeniai